

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA MAGLAJ
OPĆINSKI NAČELNIK

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA – DOBOJ CANTON
MAGLAJ MUNICIPALITY
MAYOR

**DOKUMENT OKVIRNOG
BUDŽETA-PRORAČUNA OPĆINE MAGLAJ
2017 – 2019. godina**

Maglaj, 27.06.2016. godine

**Obrađivač,
Služba za privredu, finansije/financije
i razvoj poduzetništva**

S a d r Ź a j:

Poglavlje I
Informacija o dokumentu
Uvod

Poglavlje II
Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze,
Osvrt na makroekonomske trendove za period 2017-2019. godina

Poglavlje III
Srednjoročna fiskalna strategija,
Indirektno oporezivanje na nivou BiH i raspodjela prihoda,
Projekcije od indirektnih prihoda na nivou Bosne i Hercegovine,
Politika prihoda u 2017. godini,
Prihodi koji se prikupljaju od kantona i direktni općinski prihodi,
Ekonomska klasifikacija po podkategorijama srednjoročnih procijenjenih prihoda.

Poglavlje IV
Srednjoročni okvir rashoda za period 2017.– 2019. godina

Struktura potrošnje u javnom sektoru:
Plaće i naknade u javnom sektoru,
Doprinos poslodavca,
Materijalni troškovi,
Tekući transferi.

Kapitalni budžet
Kapitalni transferi,
Kapitalni izdaci.

Ekonomska klasifikacija po podkategorijama srednjoročne procijenjene potrošnje.

Funkcionalna klasifikacija procijenjene srednjoročne potrošnje.

Poglavlje V
Budžetski prioriteti za period 2017. – 2019. godina

Poglavlje I

Informacije o Dokumentu okvirnog budžeta

Dokument okvirnog budžeta je jedan od ključnih instrumenata jačanja upravljanja finansijama na svim nivoima vlasti i Bosni i Hercegovini uopće. Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za trogodišnji period je postala uobičajena praksa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini u proteklih nekoliko godina. Ovaj dokument je glavni rezultat izrade i planiranja srednjoročnog budžeta po metodologiji “Deset koraka srednjoročnog planiranja i pripreme budžeta” koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Obzirom da se Dokument okvirnog budžeta temelji na prioritetima i politikama Vlade, to predstavlja koristan instrument u stvaranju kvalitetnijeg strateškog osnova za raspodjelu budžetskih sredstava.

Fiskalna strategija za ovaj srednjoročni period temelji se na srednjoročnim politikama djelovanja Vlade FBiH, sa ciljem jačanja upravljanja javnim finansijama, ujednačene fiskalne politike na nivou Bosne i Hercegovine i jačanju finansijske discipline, što će doprinijeti ekonomskom i socijalnom jačanju Federacije BiH sa ciljem općeg, institucionalnog i funkcionalnog jačanja države Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije BiH.

Moderni proces srednjoročnog planiranja budžeta je proces koji ima jasno definisan budžetski kalendar i raspodjelu odgovornosti, ima jasnu fiskalnu strategiju zasnovanu na nivou raspoloživih vladinih resursa, omogućava raspodjelu ograničenih resursa na najvažnije ekonomske i socijalne prioritetne politike vlade, unapređuje predvidivost budžetskih politika i finansiranja, osigurava efikasnije i djelotvornije korištenje vladinih resursa, unapređuje transparentnost i odgovornost vladinih politika, programa i procesa, donošenja odluka, osigurava razmatranje finansijskih učinaka u narednim godinama, pri donošenju odluka u vezi sa politikama, te donošenje tih odluka tokom ciklusa planiranja budžeta.

U cilju uvođenja efikasnog srednjoročnog planiranja budžeta, Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva je otpočela reformu procesa planiranja i izrade budžeta koja se zasniva na osnovnim principima fiskalne discipline, strateške prioritizacije i dobijanju vrijednosti za uložena budžetska sredstva.

U proteklih nekoliko godina ostvaren je veliki napredak u procesu planiranja budžeta izradom srednjoročnih okvira rashoda tj. Dokumenta okvirnog budžeta (DOB-ova) koji se svake godine pripremaju za period za sljedeće tri godine i koji prikazuju srednjoročne makroekonomske i fiskalne projekcije, srednjoročnu fiskalnu strategiju, prioritete potrošnje, te gornje granice rashoda budžetskih korisnika za narednu budžetsku godinu, kao i preliminarne procjene za sljedeće dvije godine za koje je izvršena projekcija prihoda.

Uvod

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, broj: 102/13, 9/14, 13/14), pripremljen je Dokument okvirnog budžeta za period 2017-2019. godina koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za isti period.

Tokom proteklih nekoliko godina, Vlada, odnosno Općinski načelnik sa resornim službama pripremao je Dokument okvirnog budžeta kao dio budžetskog planiranja pristupom srednjoročnog okvira planiranja i pripreme budžeta. Izrada Dokumenta okvirnog budžeta je pomogla Općinskom načelniku da razvije bolju stratešku osnovu za raspodjelu budžeta koja se zasniva na navedenim prioritetnim politikama i ciljevima. Dokument okvirnog budžeta predstavlja preliminarni Nacrt budžeta za narednu (2017.) godinu, te daje projekcije implikacija tog budžeta za sljedeće dvije godine (2018. i 2019. godinu).

Općinski načelnik je u saradnji sa resornim službama, uvažavajući efekte svjetske ekonomske krize, reforme u oblasti direktnih poreza i uopće privrednog, ekonomskog i finansijskog okruženja, kao i trenutne teške i složene situacije na području općine Maglaj prouzrokovane elementarnim nepogodama (poplavom i klizištima) uspio donijeti Dokument okvirnog budžeta u zakonom predviđenom roku.

Fiskalna strategija za ovaj srednjoročni period temelji se na srednjoročnim politikama djelovanja Vlade, odnosno Općinskog načelnika, sa ciljem jačanja upravljanja javnim finansijama i jačanju finansijske discipline, što će doprinijeti ekonomskom i socijalnom jačanju Općine Maglaj, odnosno institucionalnog i funkcionalnog njenog jačanja. Nastavak restriktivne javne potrošnje u Budžetu Općine Maglaj je jedan od prioriteta ekonomske politike i za 2015.-2017. godinu, sa osnovnim ciljem usmjeravanja finansijskih sredstava na finansiranje posljedica izazvanih prethodno navedenim elementarnim nepogodama, naravno uz maksimalno održavanje finansijske stabilnosti.

U ovome periodu Vlade svih nivoa vlasti, pa i Općinski načelnik će i funkcionisati u ograničenim fiskalnim kapacitetima, s obzirom na efekte globalne finansijske i ekonomske krize, koja je ostavila trag na ekonomiju BiH, rezultirajući u značajnom padu u prikupljenim prihodima, a dodatno pogoršana postojećim platnim deficitom, fiskalnim debalansom u zemlji. Općinski načelnik Maglaj uz sve navedeno imat će obavezu i sa prevazilaženjem pogoršanih životnih i privrednih uslova na području općine Maglaj, izazvanih posljedicom elementarnim nepogodama.

Pozadinske informacije

Dokument okvirnog budžeta se pojavio 70-tih godina uglavnom kao instrument identificiranja novih programa i dodjeljivanje sredstava za njih u budućim budžetima. Višegodišnje planiranje budžeta i priprema Dokumenta okvirnog budžeta u Federaciji otpočelo je 2001. godine, u okviru Federalnog ministarstva za finansije, odnosno Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, uz podršku Odjela za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID). Od 2005. godine u

okviru jačanja javnih finansija u FBiH tehničku pomoć pružila je i konsultantska kuća PKF finansirana od Vlade Velike Britanije.

Općina Maglaj je izradu Dokumenta okvirnog budžeta počela raditi od 2006. godine i već u 2007. godini se ozbiljnije pristupilo primjeni programskog budžetiranja u skladu sa rokovima kako je to utvrđeno budžetskim kalendarom. Programsko budžetiranje predstavlja budžetske informacije na način koji jasno povezuje budžetske resurse sa krajnjim rezultatom politike koji vlada nastoji postići. Jednostavno rečeno, budžetiranje zasnovano na programima ili rezultatima je proces raspodjele sredstava na određene ciljeve i/ili rezultate koji se nastoje postići uložnim sredstvima.

Poglavlje II

Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze ¹

Ekonomski rast 2015-2019.

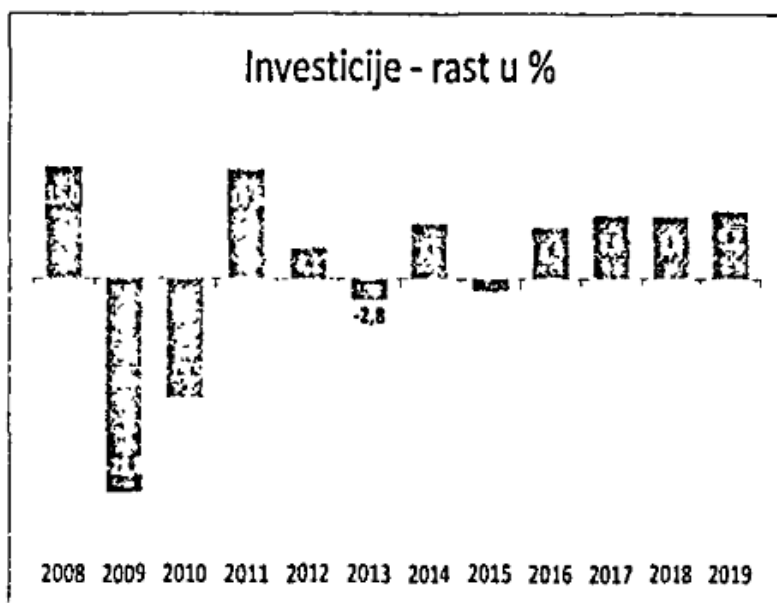
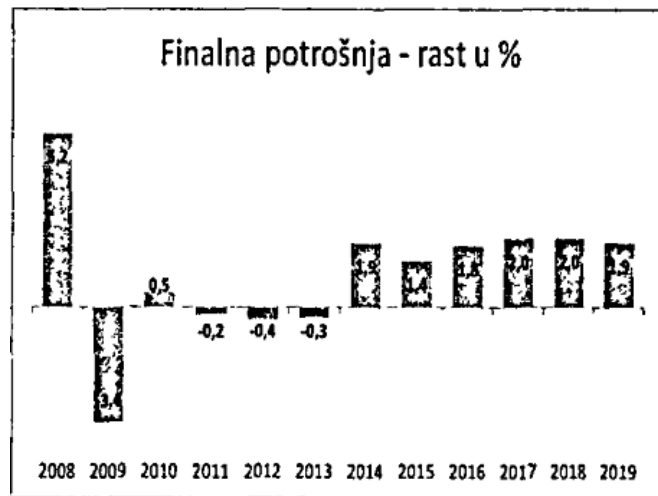
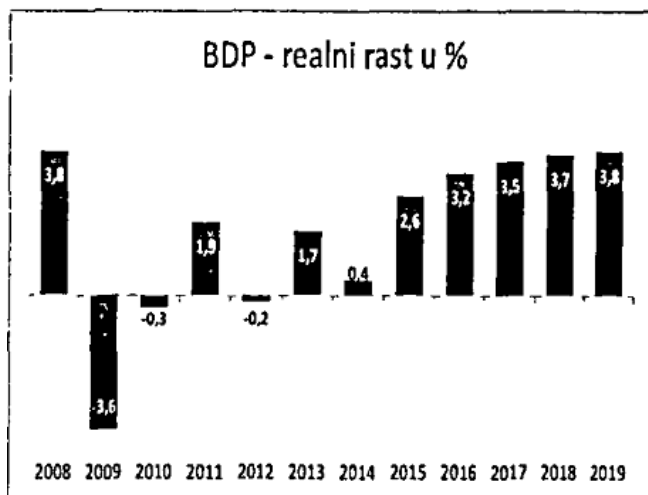
Prema dostupnim tromjesečnim podacima BDP -a za 2015. godinu, ekonomska aktivnost BiH je bila za približno 3% veća u odnosu na 2014. godinu. Pored uobičajenog uticaja rasta u vanjskom okruženju, pada - svjetskih i domaćih (potrošačkih cijena), značajnu ulogu ekonomskog rasta u 2015. godini je imao snažan bazni efekat poplava iz prethodne godine.

Naime, poplave iz maja 2014. godine su zaustavile rast ekonomske aktivnosti koja je u drugom tromjesečju zabilježila i blagi pad na godišnjem nivou. Time je stvorena niska osnovica za rast u 2015. godini zahvaljujući kojoj su, obzirom na brzu aktivnost, godišnje stope naglo porasle u drugom i trećem kvartalu na nivo od 4,5% i 3,7%. Ovo je u prosjeku skoro dvostruko više u odnosu na stope od preko 2% iz prvog i četvrtog tromjesečja kada nije bilo baznog efekta.

Čini se da je najveći doprinos ekonomskom rastu u 2015. godini došao kroz vanjski sektor gdje je, u velikoj mjeri poplavama izazvan, snažan realni rast uvoza od 8,1% iz 2014. godine zamjenjen stagnacijom u 2015. godini. Ovo je bilo praćeno snažnijim rastom izvoza takođe pod uticajem baznog efekta, a i znatno manjim negativnim uticajem izvoza električne energije, te otvaranjem turskog tržišta za bh izvoz mesa i mesnih preradevina. Time je u velikoj mjeri neutralisan uticaj slabe domaće tražnje koju je karakterisao skroman rast finalne potrošnje (1,4 %) i smanjenje investicija u 2015. godini. S tim u vezi, slabi indikatori domaće tražnje u velikoj mjeri dovode u pitanje preliminarni podatak ekonomskog rasta od 3% mjerjen tzv. "Proizvodnim pristupom", te se s toga DEP opredjelio za konzervativniju procjenu od 2,6 %. Prema posljednjim (zimskim) projekcijama DOECFIN-a, u periodu 2016-17 se očekuje nešto povoljnije eksterno okruženje. Naime, iako se ne samo na nivou EU nego i Njemačke, kao najvažnije zemlje okruženja, očekuje tek neznatno ubrzanje ekonomskog rasta, situacija je dosta povoljnija na nivou pojedinih država značajnih za BiH ekonomiju.

To se prije svega odnosi na Austriju, Italiju, Hrvatsku i Srbiju gdje je projicirano značajno jačanje rasta tokom 2016-17.

¹ Direkcija za ekonomsko planiranje, Outlok – Perspektive 2017.-2019., maj/svibanj 2016. godine

Rast pomenutih zemalja je značajan obzirom da se radi ne samo o važnim izvoznim tržištima, nego i izvorima inostranih priliva kojima se finansira značajan dio finalne potrošnje i investicija u BiH. Značajan napredak se o čekuje u Austriji sa stope od 0,9% u 2015. na 1,7% i 1,6% u naredne dvije godinie. U Italiji bi rast iz 2015 . od 0,8 % mogao porasti na 1,3-1,4%. Oporavak Hrvatske nakon višegodišnje recesije koji je započet rastom od 1,8% u 2015. godini bi trebao biti ojačan u narednom periodu sa stopama od 2,1%. Rast iz 2015. od 0,8% u Srbiji bi mogao biti udvostručen 2016. godine, uz daljnje jačanje u 2017. Jedino se kod Slovenije

očekuje usporavanje stope u 2016 . godini nakon rasta od 3 % u prethodne dvije godine koji je uslijedio nakon dvogodišnje recesije. Ipak u 2017 godini se očekuje rast od 2,3%. Pored vanjskih faktora treba napomenuti da projekcije bh rasta za naredni period pretpostavljaju da je oporavak od poplava uglavnom završen tokom 2015 godine, te da se u projiciranom periodu bh ekonomija uglavnom kreće uobičajenim trendom.

Pomenuta kretanja bi mogla dovesti do jačanja ekonomskog rasta u BiH na 3,2% in 2016., to 3,5% 2017 godine . Do jačanja rasta bi trebalo doći kroz daljnje jačanje domaće tražnje i neutralan doprinos vanjskotrgovinskog bilansa. Naime, povoljnije okruženje bi pored jačanja izvoznog rasta i rasta zaposlenosti trebato dovesti i do jačanja privatnih investicija za koje se očekuje skroman pozivitan rast nakon pada u 2015. godini. Pored toga, očekuje se ponovno intenziviranje javnih radova sa stopom od 11-12% uglavnom finansirano povoljnim vanjskim zaduživanjem kod međunarodnih institucionalnih kreditora. Tako bi realni rast plata uz rast broja zaposlenih kao posljedica sve jačeg izvoza i investicija trebali ojačati raspoloživi dohodak gradana i to uprkos blagom negativnom trendu njegovog dijela koji pristiže iz inostranstva . U isto vrijeme, nasuprot javnim radovima, očekuje se tek skroman realni rast javne potrošnje od 1,2% i 1,5% kao rezultat postepene konolidacije javnih finansija. Projicirano jačanje domaće tražnje bi trebalo dovesti do jačanja rasta uvoza čime bi nestao značajan doprinos vanjskog sektora iz 2015. godine. Ekonomski rast bi trebao nastaviti jačanje i tokom 2018-19 i to uglavnom tu pretpostavku daljnjeg poboljšanja situacije u okruženju. Tako je u 2018. godini projiciran rast od 3,7% uz neznatno jačanje stope na nivo od 3,8% u 2019. godini. Ovo bi trebalo u najvećoj mjeri da bude posljedica postepenog jačanja rasta privatnih investicija uz dvocifren realni rast javnih radova. Na kraju treba naglasiti da je projicirani rast u narednom periodu dosta skroman obzirom da pomenute stope osiguravaju tek neznatnu konvergenciju životnog standarda u BiH ka trenutnom evropskom prosjeku . Za ozbiljnije konvergiranje je neophodan ekonomski rast od preko 6% godišnje kako bi evropski nivo bio dostignut u narednih nekoliko decenija.

Glavni rizici za ostvarenje ovih projekcija su vezani za (ne)ostvarivanje pretpostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okruženju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl.

Osvrt na makroekonomske trendove za period 2017. – 2019. godina

U ovom poglavlju se navode osnovni pokazatelji, po nivoima vlasti, koji su označili 2015. godinu i protekli period 2016. godine, kao i procjene makroekonomskih kretanja u narednom periodu.

Državni nivo²

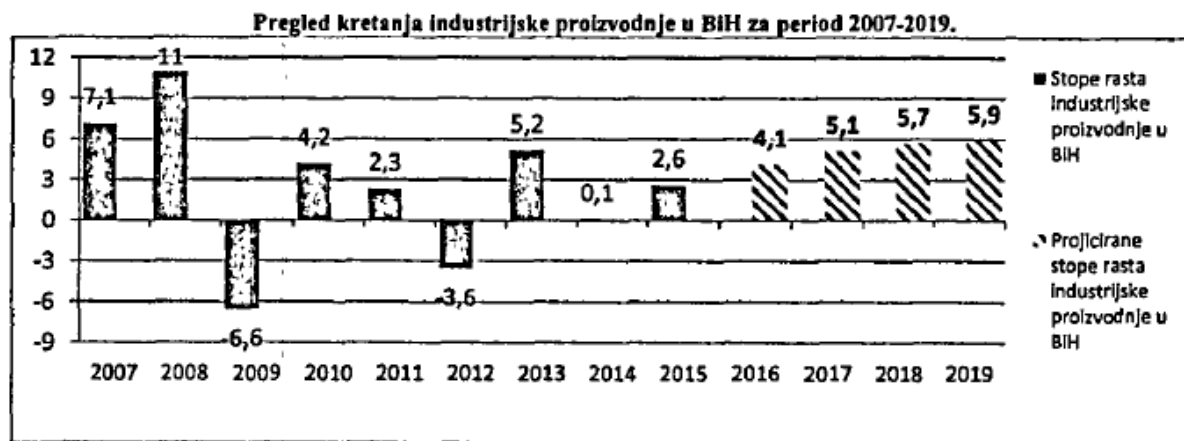
Industrijska proizvodnja u BiH 2015-2019. godine

Tokom 2015. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od 2,6% u odnosu na prethodnu godinu, koje je bilo praćeno porastom broja zaposlenih od 1,5%. Glavni faktori ostvarenog industrijskog rasta u 2015. godini bili su izvozna tržnja, bazni efekt iz prethodne godine i u manjoj mjeri pad svjetskih cijena. Posmatrano po sektorima najznačajniji doprinos rastu ostvaren je u okviru prerađivačke industrije gdje je došlo do povećanja proizvodnje od 4,8%. S druge strane, u okviru sektora rudarstvo ostvaren je nešto niži rast od oko 3%, dok je u sektoru za proizvodnju električne energije zabilježen pad proizvodnje od 1,2% u odnosu na prethodnu godinu. Tokom 2016. godine u zemljama Eurozone očekuje se nastavak relativno pozitivnih ekonomskih prilika koje će se ogledati kroz nastavak ekonomskog rasta od 1,7%, finalne potrošnje 2,7%, investicija 2,8% i ukupnog izvoza od 4,2% u odnosu na prethodnu godinu. Ključni faktori za povećanje ekonomskog rasta u 2016. godini bi trebali biti niske kamatne stope, niska cijena nafte, povoljniji kurs eura i ekspanzivna fiskalna politika. S druge strane, u regionu se također očekuje viša stopa ekonomskog rasta od oko 3% u poređenju sa prethodnom godinom kada je prosječna stopa rasta iznosila 2,1%. Ove eksteme dinamike (izvozne tražnje) uz nešto pozitivniji doprinos internih dinamika trebale bi omogućiti nastavak trenda ekonomskog rasta i rasta industrijske proizvodnje u BiH u okviru koje se očekuje povećanje proizvodnje od oko 4%. Posmatrano po sektorima tokom 2016. godine se očekuje da bi zahvaljujuć izvoznj tražnji prerađivačka industrija koja je u velikoj mjeri izvožno orjentirana trebala biti glavni oslonac rasta industrijske proizvodnje. Posmatrano po sektorima tokom 2016. godine se očekuje da bi zahvaljujući izvoznj tražnji prerađivačka industrija trebala biti glavni oslonac rasta industrijske proizvodnje.

Pored prerađivačke industrije za razliku od prethodne godine tokom 2016. godine očekuje se povećanje proizvodnje i u okviru energetskog sektora (rudarstvo i proizvodnje električne energije). Ako se ima u vidu da energetski sektor čini oko 1/3 ukupne industrijske proizvodnje i da je tokom 2016. došlo do puštanja u pogon novih termoenergetskih postrojenja u okviru ovog sektora se može očekivati značajan doprinos rastu industrijske proizvodnje u BiH. U periodu 2017-2019. godina prema raspoloživim projekcijama međunarodnih institucija (EC, IMF, WB) unatoč određenim izazovima (usporavanja ekonomskog rasta Kine i zemalja u razvoju) očekuje se nastavak pozitivnog trenda u eksternom okruženju. Ekonomski rast u zemljama EU bi trebao biti dodatno potpomognut mjerama za reindustrijalizaciju i jačanje konkurentnosti koje će preduzeti zemlje članice EU a proizilaze iz dokumenta „*Communication for a European industrial Renaissance*“. Pored eksternih dinamika iz okruženja u periodu 2017-2019. očekuje se da bi industrijska proizvodnja u BiH trebala biti dodatno potpomognuta povoljnijim internim dinamikama u BiH. Naime, u ovom periodu se očekuje da bi mjere koje su sadržane u Reformskoj Agendi, a vezane su za restrukturiranje bh. privrede trebale dati doprinos u jačanju ekonomskog rasta i industrijske proizvodnje u BiH.

² Direkcija za ekonomsko planiranje, Outlok – Perspektive 2017.-2019., maj/svibanj 2016. godine

Uz viši nivo ekonomskog rasta i povećanje investicionih ulaganja (domaćih i inostranih) u periodu 2017-2019. očekuje se viši nivo iskorištenosti kapaciteta i povećanje industrijske proizvodnje od preko 5%.

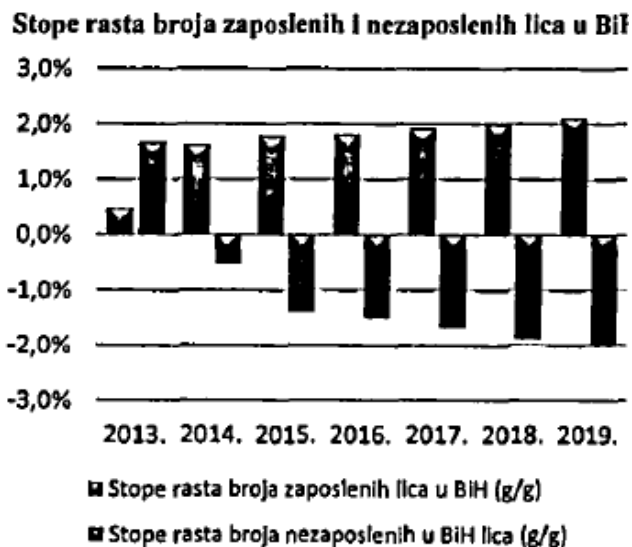
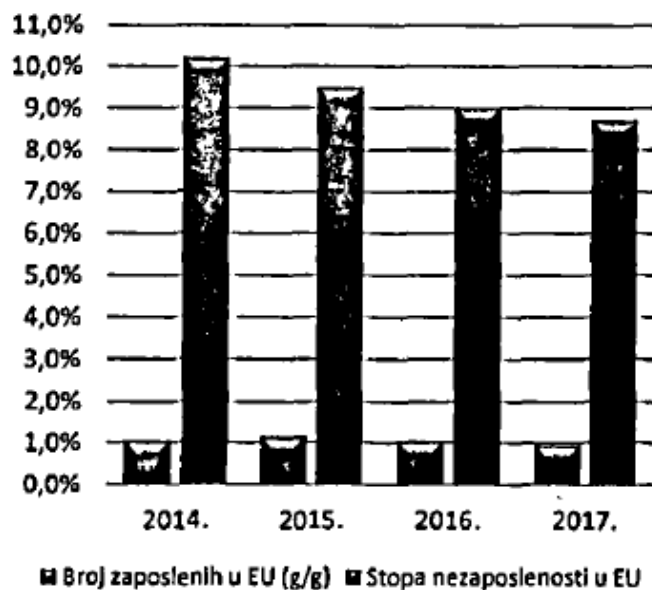

Tržište rada 2016-2019 ³

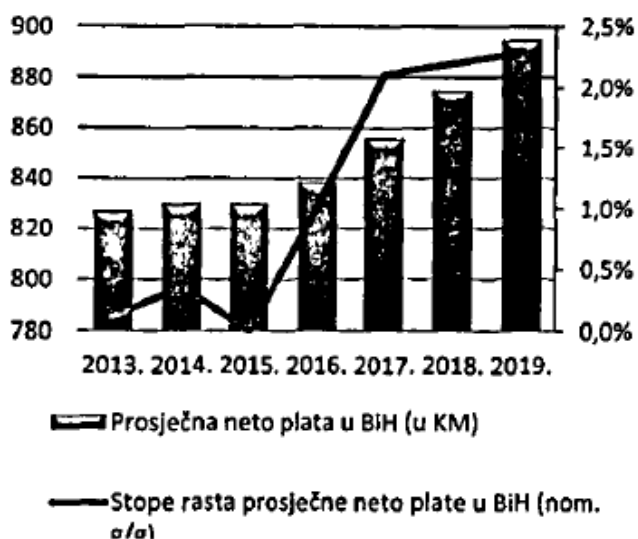
Na tržištu rada u BiH je prema raspoloživim podacima u februaru 2016. godine nastavljeno postepeno povećanje ukupne radne snage, što je posljedica rasta broja zaposlenih lica od 1,9% g/g. Istovremeno broj nezaposlenih lica je smanjen za 2,4% g/g. Najznačajniji doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih u posmatranom mjesecu je u djelatnostima prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala. Dešavanja na tržištu rada su u korelaciji sa poslovnim okruženjem u BiH, EU i regionu, odnosno obimom investicija i vanjske trgovine. Tokom 2016. godine očekuje se rast obima investicija kao i vanjske trgovine, što bi se pozitivno odrazilo na neto plate i zapošljavanje. Na osnovu navedenog, u BiH se može očekivati nastavak rasta broja zaposlenih lica po približno jednakoj stopi kao u prethodnoj godini.

Porast broja zaposlenih lica bi doprinio smanjenju stope nezaposlenosti u BiH. Poboljšanje poslovnog ambijenta (rast obima vanjske trgovine ► investicija) u periodu 2017- 2019. godine bi se trebalo pozitivno odraziti na kreiranje novih radnih mjesta, naročito u privatnom sektoru (kroz povećan obim potražnje). Rast obima poslova i potražnje bi mogli doprinijeti uvećanju broja zaposlenih od 1,9%-2,1% g/g, uz istovremeno povećanje neto plata (2,1%-2,3% g/g).

³ Direkcija za ekonomsko planiranje, Outlok – Perspektive 2017.-2019., maj/svibanj 2016. godine

Prosječne neto plate u BiH

Cijene 2016-2019.

U BiH je početkom 2016. godine registrovan nastavak smanjenja nivoa cijena od 1% g/g, a najznačajniji doprinos deflaciji je bio u odjeljcima prevoza, hrane i bezalkoholnih pića, odjeće i obuće. Deflacija u BiH je značajno determinisana kretanjima svjetskih cijena energenata i hrane. Cijene sirove nafte su u januaru 2016. godine bile niže za 37% g/g, a cijene hrane za 12,4% g/g (MMF baza podataka). Prema predviđanjima Evropske komisije (European

economic forecast, winter 2016) očekuje se da će cijene sirove nafte i hrane u 2016. godini biti niže u odnosu na 2015. godinu, ali bi intenzitet smanjenja trebao biti nešto slabiji.

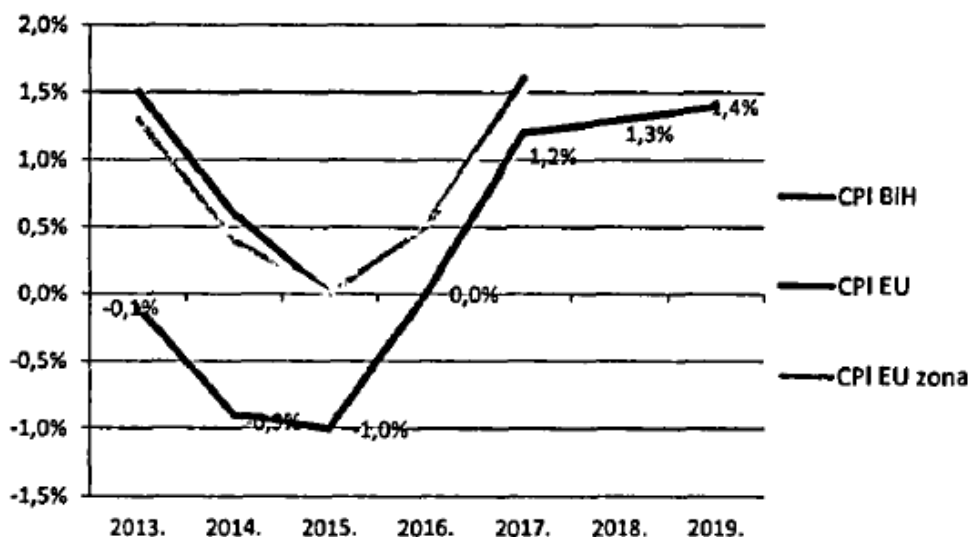
Navedene promjene cijena bi se odrazile na nivo inflacije u EU koja bi prema projekcijama EK trebala iznositi 0,5% g/g. Od domaćih faktora koji doprinose promjeni cijena uzeto je u obzir povećanje akciza na cigarete i duvan (nastavak harmonizacije akcizne politike u BiH sa politikom akciza na cigarete u Evropskoj uniji). Imajući u vidu navedene promjene cijena eksternih i domaćih faktora koje determinišu opšti nivo cijena, u BiH se tokom 2016. godine očekuje stagnacija opšteg nivoa cijena. Međutim, ukoliko bi intenzitet smanjenja svjetskih cijena energenata bio kao u 2015, godini to bi moglo doprinjeti nastavku deflacije u BiH.

Kretanje svjetskih cijena nafte i hrane

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
					Projekcije		
Sirova nafta, Brent, usd	108,8	99,7	53,4	35,8	42,5	n/a	n/a
Sirova nafta, stope rasta g/g	-2,7%	-8,3%	-46,5%	-33,0%	18,6%	n/a	n/a
Indeks hrane, stope rasta g/g	3,2%	-3,7%	-15,7%	-3,7%	0,0%	n/a	n/a

Prema projekcijama Evropske komisije u 2017. godini se, nakon višegodišnjeg smanjenja cijena sirove nafte, očekuje povećanje cijene ovog energenta uz istovremenu stagnaciju cijena hrane. Pomenute promjene cijena bi trebale uticati na postepeno povećanje inflacije u EU ali i u BiH. Pored eksternih dešavanja u domenu cijena, prilikom izrade bh. projekcija uzet je u obzir nastavak povećanja akciza na cigarete i duvan, bez značajnijih promjena cijena komunalija. Očekivani nivo inflacije u EU u 2017. godini bi trebao biti nešto veći u poređenju sa prethodnom godinom i iznositi 1,6%, dok bi u BiH inflacija mogla iznositi oko 1,2%. Uz pretpostavku stabilizacije cijena energenata i hrane inflacija u BiH za period 2018.2019. godine bi mogla iznositi 1,3%-1,4%.

Kretanje inflacije u BiH, EU i EU zoni

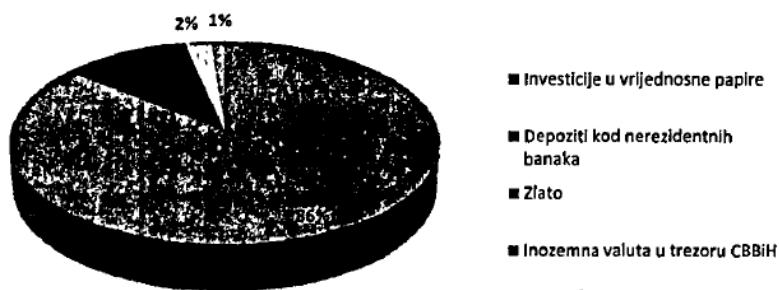
Monetarni sektor 2016 -2019.

Ukupna novčana masa (M2) u siječnju 2016. godine iznosila je 18,6 mlyd. KM i veća je za 7,9% g/g. Depoziti koji ulaze u novčanu masu, a čine 83,8% M2, zabilježili su brzi rast gig, dok je gotovina izvan banaka zabilježila određeno usporavanje. Doprinos rastu depozitne osnove prvenstveno je došao od strane sektora stanovništva, a zatim i od drugih sektora. Kao što je zabilježeno u prethodnom periodu, može se očekivati da će i u narednom periodu ponašanje ovog sektora imati najznačajniji uticaj na kretanje ukupnih depozita i novčane mase. U razdoblju 2016. — 2019. godine očekuje se nastavak ekonomskog rasta u BiH i povoljnija kretanja na tržištu rada , a što će se preliti i na rast depozita, pa samim tim i novčane mase. Stopa rasta M2 mogla bi pratiti trend iz prethodne godine. Prosječna stopa rasta u 2015. godini bila je 8%.

Devizne pričuve u razdoblju 2016-2019.

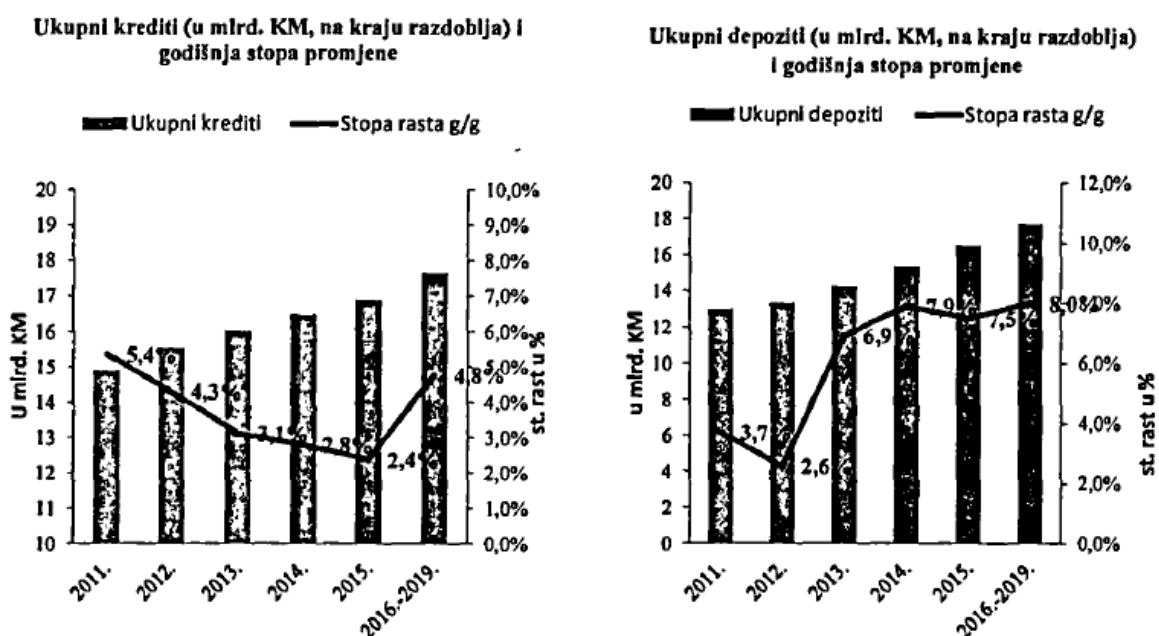
Bruto devizne pričuve u siječnju 2016. godine iznosile su od 8,6 mlyd. KM i zabilježile su godišnju stopu promjene od 10,8% što je neznatno niže u odnosu na godinu ranije (11,0% gig). U prethodnoj godini, smanjenje vanjsko — trgovinskog deficita smanjio je potrebe za financiranjem, što je se odrazilo na rast deviznih pričuva. Od kretanja vanjskotrgovinske razmjene, novih zaduživanja i otplate postojećeg duga, različitih priljeva (npr. direktnih ulaganja, kompenzacije uposlenim, personalni transferi, itd.) zavisit će i kretanje deviznih pričuva i u razdoblju 2016. —2019. godine. Budući da se u ovom razdoblju projicira rast izvoza, ali i uvoza, te nova zaduživanja u inozemstvu, ali i veće otplate duga, može se očekivati postepeno usporavanje rasta deviznih pričuva. Pored ovoga, u narednom razdoblju pokazat će se i utjecaj nove evropske regulative iz oblasti poslovanja i nadzora banaka na stanje pričuva banaka kod CBBin. Matične banke sa sjedištem u EU morat će izdvajati kapitalne pričuve za sva sredstva koje banke kćerke u BiH imaju na računu kod CBBiH, a što bi i moglo dovesti do smanjenja sredstava banaka na računu CBBiH, pa samim tim i smanjenje deviznih pričuva.

Struktura deviznih pričuva Januar 2016. godine

Bankarski sektor razdoblju 2016 –2019.

U siječnju 2016. godine krediti u sektoru nefinancijskih preduzeća zabilježili su pozitivan rast od 2,1% g/g i to nakon više od godinu dana negativnog godišnjeg rasta. S druge strane, krediti u sektoru stanovništva su usporili rast s 5,8% g/g koliko je zabilježeno u siječnju 2015. godine, na 4,3% ove godine. Kako se u narednom razdoblju predviđa rast ekonomske aktivnosti (rast vanjskotrgovinske razmjene, to investicija) koju će biti potrebno podržati i novim kreditima, u razdoblju 2016. – 2019. godine može se o čekivati povećanje tražnje za kreditima od sektora nefinancijskih preduzeća. S druge strane, očekuje se rast broja zaposlenih osoba, a smanjenje broja nezaposlenih osoba, kao i manji realni rast neto plaća, a što bi se također moglo odraziti na veću potražnju za bankarskim kreditima. Kako krediti plasirani u ovim sektorima čine preko 90% plasiranih kredita banaka u BiH, veća potražnja stanovništva i nefinancijskih preduzeća dovela bi do nešto bolje kreditne aktivnosti u razdoblju od 2016.– 2019. godine, tj. od 3% - 5% g/g.

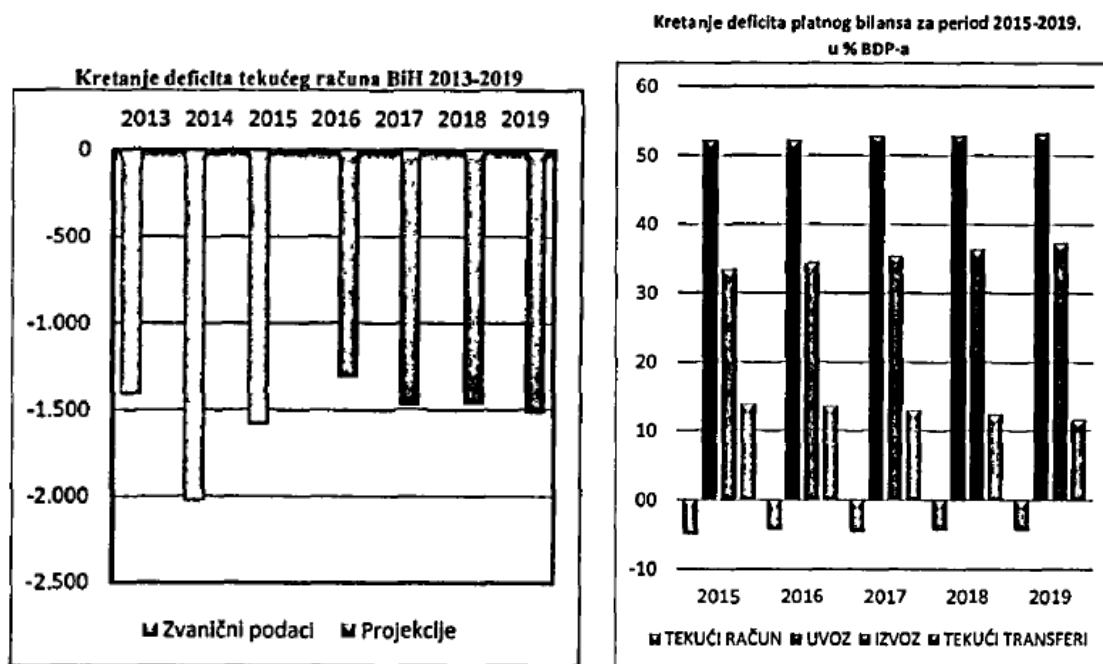
Platni bilans Bosne i Hercegovine

Prema raspoloživim podacima deficit tekućeg računa u okviru platnog bilansa Bosne i Hercegovine za 2015. godinu je iznosio 1,6 milijardi KM (ovaj iznos predstavlja 5,4% BDP-a). Smanjenje defcita izraženo u procentima je iznosilo 22% (g/g). Deficit tekućeg računa je u ovom periodu bio i dalje najvećm dijelom određen deficitom vanjske trgovine, koji je u proteklom periodu smanjen za 12,5% (g/g). Ovo smanjenje najvećm dijelom predstavlja rezultat negativne stope rasta uvoza roba i usluga u posmatranom periodu od 1,5%, te porasta stope izvoza roba i usluga za 5,8%. Kod tekućih neto priliva iz inostranstva došlo je do iznenadnog pada od 7,8% (g/g), koji je rezultat pada priliva od 7,9% uprkos smanjenju tekućih odliva u inostranstvo za 8,3%. Pad socijalnih beneficija iz inostranstva za 370 miliona KM (25% - g/g), koji je teško objašnjiv, je bio glavni uzrok navedenog smanjenja inostranih priliva.

Pretpostavke za platni bilans 2016-2019

Bazirano na projekcijama DEP-a, obim spoljnotrgovinske razmjene u periodu 2016.- 2019. godine bi nastavio da raste, praćen rastom nominalnog uvoza (3,5-5,8%) i značajnim nominalnim rastom izvoza (6,5 -7,8%), ?; to bi se, svakako, odrazilo na kretanje deficita na tekućem računu BiH. Do kraja 2016. godine, pretpostavlja se da će deficit tekućeg računa zabilježiti smanjenje od oko 1 1%. Već naredne godine, očekuje se rast deficita do 13%. Na kraju 2018. godine, ponovo bi došlo do skromnog smanjenja deficita tekućeg računa od oko 1%, a na kraju 2019. godine bi se mogao očekivati rast od oko 4%. Finansiranje deficita tekućeg računa, i u periodu 2016.-2019. godine bi nastavilo dosadašnji tend, tj. ovo finansiranje bi i dalje u velikoj mjeri bilo omogućeno različitim prilivima finansijskih sredstava iz inostranstva (doznake građana iz inostranstva, socijalne beneficije, direktne strane investicije istavke - ostalih investicija).

Treba istaći i to da se u navedenom periodu očekuje blago povećanje doznaka građana iz inostranstva (0,5-2%).

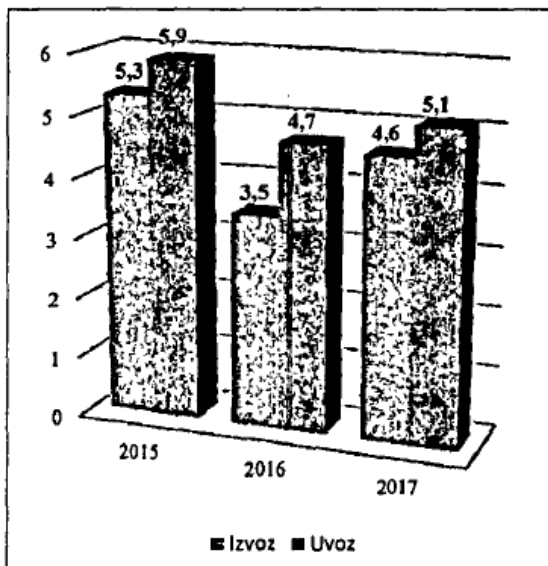
Pretpostavke Vanjskotrgovinske robne razmjene za period 2016.-2019.

U 2015. godini Bosna i Hercegovina je zabilježila vanjskotrgovinsku robnu razmjenu na nivou prošlogodišnje u okviru koje je registrirano realno povećanje izvoza od 4,5% i stagnacija uvoza. Ovo je dovelo do značajnog smanjenja vanjskotrgovinskog robnog deficita od oko 4% i poboljšanja pokrivenosti uvoza izvozom od 3 p.p što je u konačnici rezultiralo pozitivnim doprinosom rastu BDP -a u BiH od oko 1,5 p.p. Na osnovu ovih pokazatelja može se konstatovati da je vanjski sektor imao ključnu ulogu u generiranju ekonomskog rasta u 2015.

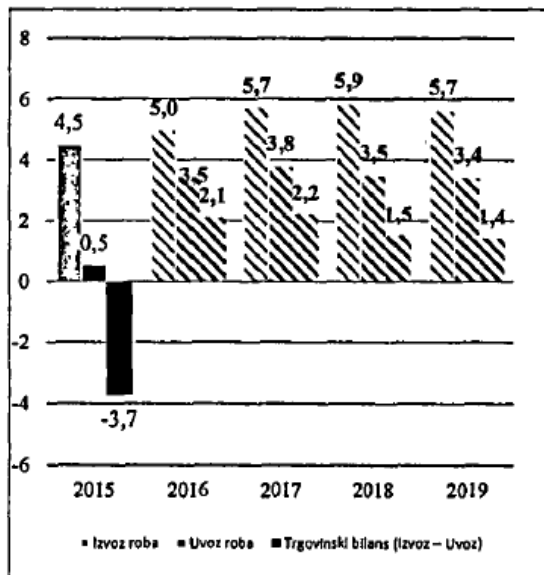
godini. Glavne determinante vanjskotrgovinske robne razmjene u 2015. godini bile su poboljšana izvozna tražnja, pad svjetskih cijena berzanskih roba (nafta i hrana), bazni efekt iz prošle godine i otvaranje novih tržišta za bh. kompanije. U 2016. godini očekuje se nastavak trenda ekonomskog rasta u zemljama EU i nešto više stope rasta u zemljama regiona što bi trebalo rezultirati i intenziviranjem vanjskotrgovinske robne razmjene u BiH. Podpomognut izvoznom tražnjom, povećanjem proizvodnje u prerađivačkoj industriji, niskim cijenama nafte i aktivnom vanjskotrgovinskom politikom u BiH se očekuje nastavak trenda rasta izvoza roba sa očekivanom stopom rasta od oko 5%.

U okviru izvoza roba najznačajniji doprinos se očekuje u okviru tradicionalnih izvoznih proizvoda kao što su namještaj, hemijski proizvodi, određeni proizvodi iz metalne industrije kao i prehrambeni proizvodi. Potrebno je također istaći da se za razliku od prethodne godine tokom 2016. godine očekuje i pozitivan doprinos rastu izvoza u okviru izvoza električne energije. S druge strane, obzirom da se u 2016. godini očekuje povećanje finalne potrošnje, investicija i proizvodnje u prerađivačkoj industriji koja se u određenoj mjeri snabdijeva iz uvoza tokom 2016. godine u BiH se očekuje realni rast uvoza od 3,5%. Ovo kretanje izvoza i uvoza će u konačnici rezultirati blagim povećanjem vanjskotrgovinskog robnog deficita, tako da bi utjecaj vanjskotrgovinskog deficita u BDP -u bio blago pozitivan i iznosio bi 0,2 p.p. U periodu 2017-2019. godina pod pretpostavkom nastavka povoljnih ekonomskih prilika u eksternom okruženju, u Bosni i Hercegovini se očekuje viši nivo poslovne aktivnosti i jačanje ekonomskog rasta sa prosječnom stopom rasta od 3,7%. Iako bi rast finalne potrošnje i investicija sa prosječnom stopom rasta od 2% odnosno 8,7% trebali biti ključni nosioci ekonomskog rasta, u navedenom periodu se očekuje i pozitivan doprinos vanjskog sektora.

Kretanje izvoza i uvoza u zemljama EU za period 2015-2017

Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene u BiH 2015.-2019.

Naime, povoljne eksterne okolnosti potpomognute intemim dešavanjaima (unaprijeđenje poslovnog okruženja, implementacija reformskih zakona) trebale bi dovesti do povećanja iskorištenosti kapaciteta, zaposlenosti i proizvodnje u prerađivačkoj industriji što će rezultirati

intenziviranjeni vanjskotrgovinske razmjene u BiH. U navedenom periodu povećanje proizvodnje i veća diverzifikacija industrijske proizvodnje trebali bi rezultirati povećanjem bh. izvoza roba od 5,8%. Viši nivo poslovne aktivnosti u BiH pored povećanja proizvodnje i izvoza istovremeno će dovesti i do povećanja potrošnje i investicija što će za posljedicu imati povećanje uvoza roba.

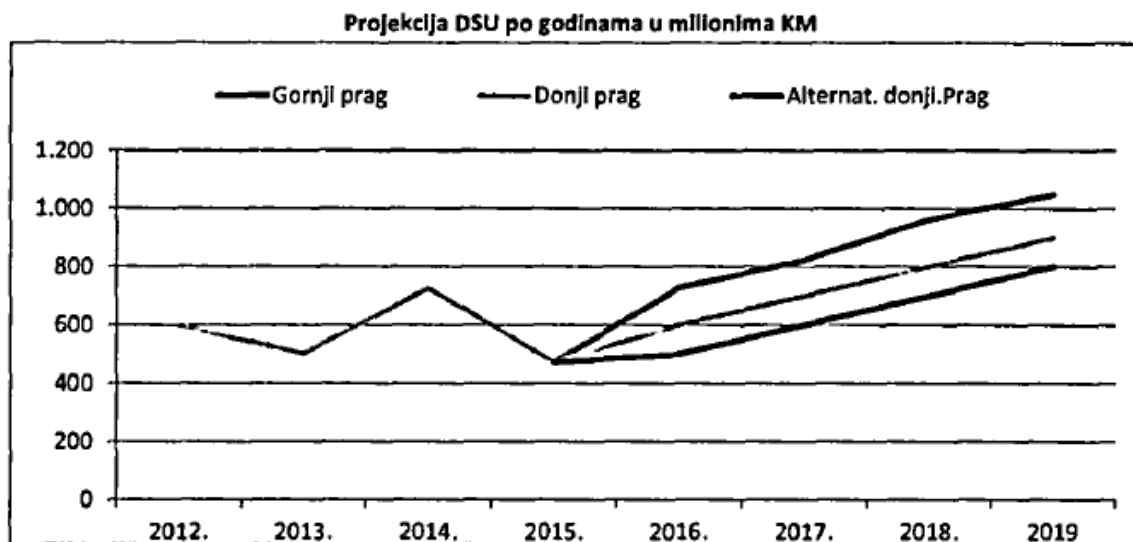
Tako se u periodu 2017-2019. očekuje da bi rast bh. uvoza roba trebao biti niži od izvoza sa prosječnom stopom rasta ad 3,7%. Usljed više stope rasta izvoza u odnosu na uvoz u navedenom periodu bi trebalo doći do stabilizacije vanjskotrgovinskog bilansa čiji doprinos rastu bi trebao biti neutralan, tako da bi se i ukupna pokrivenost uvoza izvozom podigla na oko 70%. Više stope rasta izvoza u odnosu na ekonomski rast i rast uvoza u navedenom periodu bi trebale rezultirati povećanjem udjela izvoza, izvoza u BDP-u na 37,3%, dok će se uvoz zadržati na trenutnom nivou od oko 53%.

Strana direktna ulaganja u periodu 2016.-2019.

Prema najnovijim procjenama UNCTAD -a, strana direktna ulaganja u svijetu u 2015. godini iznose oko 1.699 mlyd. USD i ostvarit će povećanje od 38,3%g/g. Od toga iznosa 51,7% se odnosi na razvijene zemlje, 43,6% na zemlje u razvoju, dok na zemlje u tranziciji se odnosi svega 1,3% i prema UNCTAD-ovim projekcijama sa padom ulaganja u od 54,1%.g/g. Nakon pada u 2015. godini, na koji su svakako utjecali odlaganje početka realizacije nekoliko najavljenih velikih projekata, a dijelom i završetak izgradnje TE Stanari, SDU bi u narednim godinama povećavala svoj udio u BDP (mada ne bi dostigla učešća koja su imala u 2008. godini). Tako bi se udio SDU kretao od 2,4%, 2,6%, 2,9% do 3% BDP u 2019. godini, prateći rast ukupnih investicija. Strana direktna ulaganja u 2016. godini bi se mogla kretati oko 2,4% BDP. Sve više interesantni postaju projekti izgradnje u obnovljive izvore energije. U planu je izgradnja vjetroelektrane VE Gradina d.o.o. Cebara Tomislavgrad, snage 112 MW, sa rokom do kraja 2017. godine. Time bi se prosječno godišnje ulaganje od izgradnje vjetroelektrana kretalo od 50 do 100 mil. EUR u zavisnosti inteziteta i krajnjeg roka izgradnje. BiH postaje interesantna destinacija za zemlje iz inostranstva za ulaganje u nekretnine i oblasti telekomunikacije u državnom vlasništvu.

Prema očekivanjima za 2018. godinu DSU bi iznosila oko 2,9% BOP-a , a za 2019. godinu oko 3% HOP-a. Ulaganja u elektroenergetski sektor, nastavak ulaganja u izgradnju puteva i najavljena privatizacija dijela telekomunikacionih kompanija bili bi glavni nosioci ulaganja. U spomenutim godinama, postoji mogućnost ulaganja u Tvornicu cementa Banovići baziranog na zajedničkom ulaganju. Može se očekivati početak značajnijeg ulaganja u turističke projekte Buroj -zone i Eco zona Vlašić ukoliko bi se ostvarili potrebni preduslovi dobijanja svih dozvola i eksproprijacije zemljišta u prethodnom periodu. Moguće usporavanje privrednog rasta praćeno manjim direktnim ulaganjem iz zemalja Europske unije i zemalja iz okruženja neodložno bi se odrazila i u BiH. Ovo bi se odrazilo na smanjeno interesovanje stranih ulagača na ulaganja u elektroenergetski sektor, infrastrukturne projekte te procesa privatizacije preostalog držanog kapitala. Kao prepreka bi se mogla pojaviti i smanjena potreba za električnom energijom u regionu uzrokovana manjom ekonomskom aktivnošću i padom cijena električne energije na tržištu. Ovim bi se također doveli u pitanje proces pronalaženja

odgovarajućeg strateškog partnera i načini finansiranja u neodložnom procesu rekonstrukcije i izgradnje novih kapaciteta u FBiH.

Projekcija ulaganja u projekte po godinama								
Projekat	Instalisana snaga	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Projek. u mil. Eur
<i>EFT Stanari</i>	el. En./300 MW							550
<i>EFT/HE Ulog</i>	el. En./35 MW							44
<i>Comsar Energy/Ugljevik 3</i>	el. En./600 MW							800
<i>Comsar Energy/HE Mršovo</i>	el. En./37,3 MW							100
<i>KTG AG/TO/TE Zenica</i>	el. En./390 MW							250
<i>Doboj Jug-Žepče (FBiH)</i>	JPP(28 Km)							380
<i>Doboj-Vukosavlje (RS)</i>	Konces.(41,2 Km)							350
<i>Tvorn. Cementa Banovići</i>	1,2 mil.tona god.							200

Slika 1. Projekcija ulaganja u projekte po godinama u Bosni i Hercegovini

Javni dug⁴

⁴ Informacije o vanjskom i unutarnjem dugu Federacije Bosne i Hercegovine na dan 31.12.2015. godine

Nivo duga u Federaciji direktno je povezan sa početnim nivoom vanjskog duga, nastalog preuzimanjem dijela duga bivše Jugoslavije, kao i preuzimanjem unutarnjih obaveza iz ranijeg perioda.

Unutarnji dug Federacije BiH prikazan je u odnosu na verifikovana, odnosno registrovana potraživanja, obzirom da je verifikacija ratnih potraživanja završena, a iznos verifikovane stare devizne štednje konstantno opada. Imajući u vidu navedeno, te dinamiku i iznose dostavljanja sudskih presuda za ratne tražbine, ne očekuje se značajno povećanje ovih obaveza i ukupna potraživanja u Federaciji BiH po osnovu stare devizne štednje i ratnih tražbina će biti manja od pretpostavljenih 1.150,00 mil. BAM, odnosno 500,00 mil. BAM.

Novi dug nastao je zaduživanjem Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije kod različitih bilateralnih i multilateralnih ino-kreditora, emisijom vrijednosnih papira (kratkoročnih i dugoročnih), te zaduživanjem u zemlji.

Ukupan vanjski i unutarnji dug u Federaciji, uključujući dug kantona, gradova, općina, javnih preduzeća i drugih korisnika kredita, sa stanjem na dan 31.12.2015. godine iznosio je 6.537,16 mil. BAM ili 36,11% BDP, od čega se 80,67% odnosi na vanjski (5.273,61 mil. BAM) i 19,3390 na unutarnji dug(1.263,55 mil. BAM) i to:

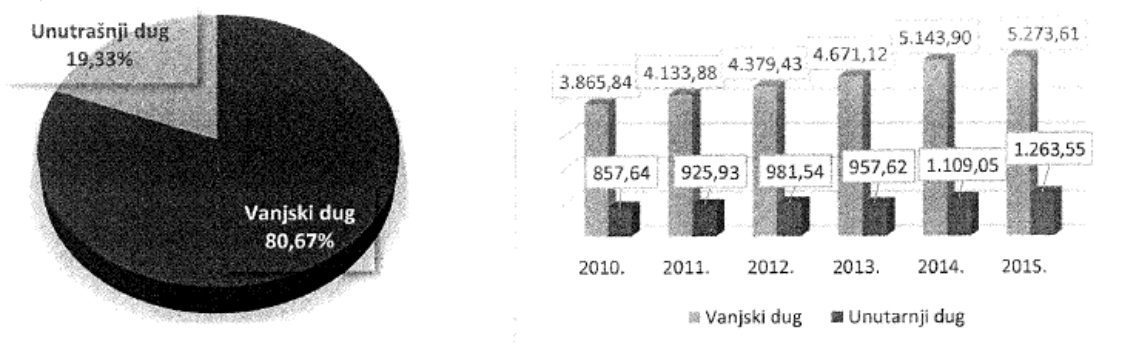
Tabela 1. Stanje duga u Federaciji na dan 31.12.2015. godine, u mil. BAM

Kategorije duga	Stanje duga
1. Unutarnji dug u Federaciji BiH	1.263,55
1.1. Unutarnji dug Federacije BiH⁴	1.027,58
1.1.1. Vrijednosni papiri	994,89
a) Dugoročni vrijednosni papiri	894,89
Stara devizna štednja	179,47
Ratna potraživanja ⁵	195,42
Obveznice Federacije BiH	520,00
b) Kratkoročni vrijednosni papiri (trezorski zapisi)	100,00
1.1.2. Krediti banaka	0
1.1.3. Obaveze bivšeg FMO	12,16
1.1.4. Verifikovani unutarnji dug za koji nisu ili se ne emituju obveznice	20,52
stara devizna štednja	20,01
ratna potraživanja	0,51
1.2. Unutarnji dug kantona	174,46
Obveznice	0
Krediti	174,46
Ostalo	0
1.3. Unutarnji dug općina i gradova	61,51
Obveznice	1,00
Krediti banaka	60,51
Ostalo	0
2. Vanjski dug u Federaciji BiH	5.273,61
2.1. Vanjski dug Federacije BiH⁶	2.825,99
2.2. Vanjski dug kantona	290,74
2.3. Vanjski dug općina i gradova	106,30
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.050,58
UKUPNO dug Federacije BiH	3.853,57
UKUPNO dug Kantona	465,20
UKUPNO dug općina i gradova	167,81
UKUPNO dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.050,58
UKUPNO DUG U FEDERACIJI BIH	6.537,16

Dug u Federaciji je u periodu 2010-2015 imao tendenciju rasta, što je posljedica isplata sredstava multilateralnih finansijskih institucija u svrhu finansiranja infrastrukturnih projekata i kao podrška budžetima u Federaciji (Svjetska banka, EBD, EIB, MMF i dr.), izdanja obveznica i trezorskih zapisa, radi osiguranja sredstava za finansiranje budžeta FBiH i održavanja njegove

likvidnosti, te verifikovanja obaveza iz osnova stare devizne štednje i ratnih potraživanja i s tim povezane emisije obveznica.

Slika 1: Odnos vanjskog i unutarnjeg duga u Federaciji, u % i u mil. BAM

Vanjski dug u Federaciji BiH

Vanjski dug u Federaciji (uključujući dugove krajnjih korisnika) na dan 31.12.2015. godine iznosi 5.273,61 mil. BAM, a sastoji se od:

- dijela duga bivše Jugoslavije (restrukturiranje duga u okviru Pariškog i Londonskog kluba, te konsolidirani dug IBRD-u) u iznosu od 909,34 mil. BAM (17,24% ukupnog neotplaćenog duga),
- zajmova ugovorenih putem Bosne i Hercegovine u ime Federacije i supsidijarno prenesenih na Federaciju (relevantni dug) i u iznosu od 4.272,19 mil. BAM (81,01% ukupnog neotplaćenog duga).
- duga direktno ugovorenog sa vanjskim kreditorima (direktni dug) u iznosu od 92,08 mil. BAM (1,7596 ukupnog neotplaćenog duga).

Tabela 2: Stanje vanjskog duga u Federaciji po godinama (u mil. BAM)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Relevantni dug, od čega	3.205,18	3.761,76	4.032,24	4.280,87	4.577,35	5.051,14	5.181,53
stari dug ⁹		1.237,15	1.181,53	1.082,83	989,87	952,10	909,34
Direktni dug	103,32	104,08	101,64	98,56	93,88	92,76	92,08
UKUPNO	3.308,50	3.865,84	4.133,88	4.379,43	4.671,23	5.143,90	5.273,61

Vanjski dug krajnjih korisnika kredita (kantona, gradova, općina, javnih preduzeća i ostalih) sastavni je dio ukupnog vanjskog duga u Federaciji i odnosi se na one kredite za koje su krajnji korisnici preuzeli obavezu vraćanja potpisivanjem supsidijarnih sporazuma sa Federacijom. Novi vanjski dug u Federaciji, nastao nakon 14.12.1995. godine iznosi 4.364,28 mil. BAM veći je za 172,47 mil. BAM u odnosu na 31.12.2014. godine.

Učešće starog u ukupnom vanjskom dugu je u konstantnom padu i sa 909,34 mil. BAM čini 17,24% ukupnog vanjskog duga. U starom dugu dominiraju krediti iz Pariškog kluba (55,91 c), U okviru novog vanjskog duga u Federaciji, dug po Stand-by aranžmanima zaključenim između Bosne i Hercegovine i Meclunarodnog monetarnog fonda (MMF) za podršku budžetima na svim nivoima u Bosni i Hercegovini, iznosi 653,89 mil. BAM.

Tabela 3: Struktura vanjskog duga (u BAM) u Federaciji po kreditorima

Kreditor	Ukupno	Stari dug	Novi dug
Svjetska banka (IDA)	1.264.788.423	0	1.264.788.423
Svjetska banka (IBRD)	481.373.936	210.582.317	270.791.619
Evropska Investiciona banka	837.218.658	0	837.218.658
Vlada Kraljevine Španije	138.599.897	0	138.599.897
Međunarodni monetarni fond	653.897.623	0	653.897.623
Londonski klub	190.239.396	190.239.396	0
EBRD	541.062.931	0	541.062.931
Pariški klub	508.513.520	508.513.520	0
Evropska Komisija	143.427.533	0	143.427.533
Ostali kreditori	514.489.837	0	514.489.837
UKUPNO	5.273.611.756	909.335.233	4.364.276.522

Ino zaduženje i servisiranje vanjskog duga u 2015. godini

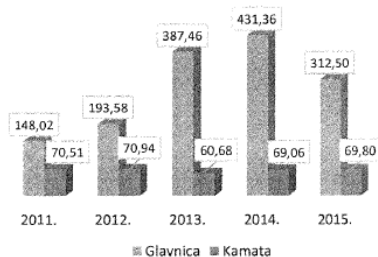
Zakonom o dugu utvrđuje se nadležnost u pogledu provođenja procedure zaduživanja i upravljanja dugom Federacije kao i ograničenja za zaduživanje koja su vezana za godišnje iznose servisiranja duga. O visini zaduživanja Federacije u svakoj godini, na prijedlog Vlade, odlučuje Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donošenjem zakona o izvršavanju budžeta. Plan otplate obaveza po vanjskom dugu Federacije izrađuje se na bazi projekcije obaveza proisteklih iz zaključenih međunarodnih sporazuma (ugovora) sa kreditorima i procjene povlačenja kredita, uzimajući u obzir mogućnost promjene kursa valuta u kojima se krediti otplaćuju.

Tabela 4. Otplata vanjskog duga u 2015. godini, u mil. BAM

	Glavnica		Kamata		Ukupno		% izvršenja
	Plan Budžet FBiH	Realizacija	Plan Budžet FBiH	Realizacija	Plan Budžet FBiH	Realizacija	
Relevantni dug	308,93	307,99	81,27	67,01	390,19	375,00	96,11%
Direktni dug	3,50	4,51	2,75	2,78	6,26	7,30	116,61%
UKUPNO	312,43	312,50	84,02	69,80	396,45	382,30	96,43 %

Tabela 5. Servisiranje vanjskog duga po godinama, u mil. BAM

Godina	Glavnica	Kamata	Ukupno
2011.	148,02	70,51	218,53
2012.	193,58	70,94	264,52
2013.	387,46	60,68	448,14
2014.	431,36	69,06	500,42
2015.	312,50	69,80	382,30

Sredstva za izmirenje obaveza po osnovu vanjskog duga osiguravaju se rasporedom prihoda (na podračun za servisiranje vanjskog duga Federacije u korist Budžeta BiH) iz pripadajućeg dijela bruto prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH za direktne obaveze Federacije po vanjskom dugu, uplatom sa Jedinstvenog računa Trezora, iz Budžeta Federacije BiH.

U skladu sa supsidijarnim sporazumima, obaveza krajnjih korisnika-dužnika po kreditu je izmirenje dospjele glavnice, kamate i drugih troškova uplatom u Budžet Federacije BiH. Međutim, plaćanje po tom osnovu neki dužnici - krajnji korisnici ne vrše u rokovima utvrđenim otplativim planovima. Obzirom da Federacija BiH obaveze prema kreditoru izmiruje u roku dospijeca, neplaćanje ili zakašnjenje krajnjih dužnika u izmirenju dospjelih obaveza direktno utiče na Budžet Federacije.

Tabela 6: Neizmirene obaveze krajnjih korisnika (izuzimajući dug kantona po pozajmicama datim u okviru Stand-by aranžmana) po vanjskom dugu prema budžetu Federacije BiH na dan 31.12.2015. godine, u BAM

Dužnik	Broj kredita	Kreditor	Dug na dan 31.12.2015.
JP „Eko sep“ Živinice	76290	WB-IBRD	81
	45400	WB-IDA	17.287
	Ukupno		17.368
Općina Bosanska Krupa	24569	EIB	4.050
Grad Široki Brijeg	24569	EIB	4.885
Općina Bosanski Petrovac	24569	EIB	9.986
Općina Velika Kladuša	24569	EIB	182
Općina Prozor-Rama	24569	EIB	2.169
Općina Glamoč	35540	WB-IDA	9.381
Općina Bihać	-	KfW	79.359
Općina Kiseljak	-	UniCredit bank	31.658
Grad Tuzla	-	KfW	94.141
Grad Zenica	-		17.322
JP „Regionalna deponija“ Bihać	76290	WB-IBRD	10.757
JP „Regionalni Centar“ G.Vakuf	45400	WB-IBRD	15.186
JP „Elektroprivreda BH“	-	KfW	73.344
ODRAŽ	78390	WB-IBRD	111.263
Tuzlanski Kanton	-	Fortis bank	1.496.479
		UniCredit bank	178.871
	Ukupno		1.675.350
JP Ceste FBiH	37543	EBRD	10.000.000
	Ukupno		10.000.000
RMU „Kreka“ Tuzla	29030	WB-IDA	1.471.057
		BH-P1 Vlada Japana	2.249.975
	Ukupno		3.991.032
Općina Grude		UniCredit bank	2.223.192
JKP „Posušje“	39540	WB-IDA	1.773.853
KJKP „Toplane“ Sarajevo	38970	WB-IDA	105.890
Reg.depon. „Tuzla“	36720	WB-IDA	1.012.030
JKP „Cazin“	39540	WB-IDA	677.568
RMU „Breza“ Breza	BH-P1	Vlada Japana	829.738
JKP Bosanska Krupa	39540	WB-IDA	722.348
Općina Livno		Raiffeisen bank	1.144.940
Grad Mostar	32690	WB-IDA	359.260
JP „Deponija“ Mostar	36721	WB-IDA	192.993
	45400	WB-IDA	206.292
	Ukupno		399.285
Zapadnohercegovački kanton		Vlada Koreje	950.135
JKP „Li-čistoća“ Livno	36721	WB-IDA	329.191
	76290	WB-IBRD	1.809
	Ukupno		331.000
Općina Posušje		UniCredit bank	875.783
Unsko-sanski kanton		Erste bank	69.343
JKP „Rad“ Lukavac	39540	WB-IDA	119.953
Unsko-sanski kanton		Raiffeisen bank	150.552
Posavski kanton		UniCredit bank	11.014
JKP „Vareš“	39541	WB-IDA	16.813
Općina Čelić		UniCredit bank	6.975
UKUPNO			27.927.105

Od takvih dužnika Federalno ministarstvo finansija-financija zahtijeva da izradi, dostavi i ispoštuje plan mjera za osiguranje prihoda za servisiranje duga (koji podliježe odobrenju Ministarstva). I pored poduzetih mjera, dospjeli neizmireni dug JP Željeznice Federacije BiH se konstantno povećavao, te su u novembru 2015.godine potpisani Amandmani na Supsidijarne sporazume između Federacije BiH i JP Željeznice Federacije BiH, kojima je izvršeno reprogramiranje obaveza JP željeznice Federacije BiH dospjelih do 2015.godine (121,20 mil. BAM), kao i obaveza koje dospijevaju nakon 2015.godine. Dospijeće reprogramiranih obaveza počinje 2018.godine.

Tabela 7: Pregled neplaćenih obaveza po pozajmicama datim kantonim u okviru III i IV Stand-by aranžmana sa MMF, u BAM

Dužnik	Broj kredita	Kreditor	Dug na dan 31.12.2015.
Zeničko-dobojski kanton	SBA 3	MMF	2.307.692
Tuzlanski kanton	SBA 3	MMF	3.732.000
Posavski kanton	SBA 3	MMF	7.589
Bosansko-podrinjski kanton	SBA 3	MMF	4.004.011
Unsko-sanski kanton	SBA 3	MMF	961.538
Zapadnohercegovački kanton	SBA 3	MMF	4.048
Zapadnohercegovački kanton	SBA 4	MMF	2.195
UKUPNO			11.019.073

Unutarnji dug Vlade Federacije Bosne i Hercegovine

Unutarnji dug Vlade Federacije je dug nastao u skladu sa zakonom i dug koji se sastoji od tržišnih instrumenata i na dan 31.12.2015. godine iznosi 1.027,58 mil. BAM.

Dug nastao u skladu sa zakonom odnosi se na obaveze :

- prema uposlenicima bivšeg FMO i VFBiH
- prema dobavljačima FMO i VFBiH
- koje podliježu verifikaciji:
 - stara devizna štednja (izmiruje se gotovinskim isplatama i emisijom obveznica)
 - ratna potraživanja (izmiruje se gotovinskim isplatama i emisijom obveznica).

Dug koji se sastoji od tržišnih instrumenata odnosi se na trezorske zapise i obveznice koje je Federacija počela izdavati 2011. godine, odnosno 2012. godine.

Tabela 9: Izmirenje unutarnjeg duga po godinama i stanje na dan 31.12.2015. godine, u mil. BAM

	Ukupno izmireno do 31.12.2012.		2013.		2014.		2015.		Stanje duga 31.12.2015.
	glavnica	glavnica	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata	
Dobavljači	17,642	0,026	0,026	0	0,051	0,001	0,000	0,000	7,278
Vojničke plaće	32,405	0,052	0,052	0,01	0,117	0,001	0,040	0,010	4,884
Stara devizna štednja	388,53	109,008	109,008	10,334	139,558	8,876	114,219	6,164	199,486
Ratna potraživanja	13,279	1,246	1,246	4,881	0,093	4,860	0,000	4,860	195,927
Trezorski zapisi	150,000	90,000	90,000	0,000	189,174	0,826	297,711	1,319	100,000
Obveznice				6,890	20,000	4,785	80,000	12,848	520,000
UKUPNO	601,856	110,335	110,335	22,120	348,994	19,359	491,970	25,201	1.027,575

Tabela 10: Struktura i kretanje unutarnjeg duga Vlade Federacije BiH po godinama, u mil. BAM

	2012	2013	2014	2015
Obveznice SDS	477,8	357,9	251,6	179,47
Obveznice RP	190,0	194,4	194,4	195,42
Trezorski zapisi	60,0	50,0	100,0	100,00
Obveznice (tržišne)	130,0	170,0	290,0	520,00
Dobavljači (FMO I VF)	7,4	7,3	7,3	7,28
Plaće (FMO I VF)	5,0	5,0	4,9	4,89
Ostalo	0	11,2	39,9	20,52
UKUPNO	870,2	795,8	888,13	1.027,58

DUG KANTONA, GRADOVA, OPĆINA I DRUGIH KORISNIKA

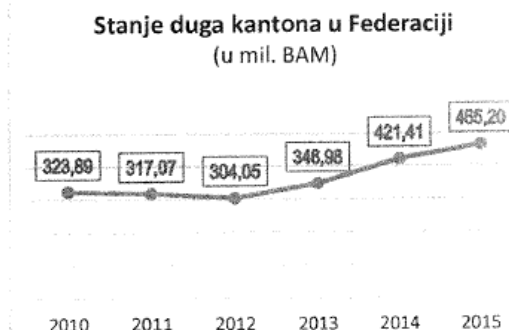
U skladu sa odredbama Zakona o dugu, a u cilju upravljanja dugom u Federaciji, u Federalnom ministarstvu finansija- financija, na osnovu podataka kojima raspolaže Federalno ministarstvo finansija/financija, dokumentacije i podataka dostavljenih od drugih nadležnih federalnih institucija, kao i od kantona, gradova, općina i javnih preduzeća, uspostavljena je evidencija o dugu i izdatim garancijama. Da bi odražavala aktuelno stanje, uspostavljena evidencija se ažurira kvartalno na osnovu dostavljenih podataka.

Stanje duga kantona

Stanje duga kantona po osnovu kreditnog zaduženja iznosi 465,20 mil. BAM, od čega se na vanjski dug odnosi 290,74 mil. BAM, a na unutarnji dug 174,46 mil. BAM. Potencijalne obaveze kantona po osnovu izdatih garancija iznose 92,25 mil. BAM.

Tabela 16. Dug i garancije kantona u Federaciji na dan 31.12.2015. godine, u mil. BAM

Kanton	Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno dug	ino garancije	Unutarnje garancije	Ukupno garancije
Unsko-sanski	38,92	0	38,92		4,30	4,30
Posavski	8,15	0	8,15	0	0	0
Tuzlanski	51,47	38,66	90,13	0	3,40	3,40
Zeničko-dobojski	17,19	0,64	17,83			16,45
Srednjobosanski	9,15	20,20	29,35	0	11,60	11,60
Hercegovačko-neretvanski	27,71	22,31	50,02	0	35,20	35,20
Zapadnohercegovački	12,33	16,79	29,12	0	0	0
Bosansko-podrinjski	8,70	0,00	8,70			
Sarajevo	110,09	71,86	181,95	0	36,92	36,92
Kanton 10	7,03	4,00	11,71	0,83	0	0,83
UKUPNO	290,74	174,46	465,20	0,83	91,42	92,25

Stanje duga gradova i općina

Stanje duga gradova na dan 31.12.2015. godine iznosi 76,29 mil. BAM, u kojem vanjski dug iznosi 55,23 mil. BAM i unutarnji 21,06 mil. BAM, dok potencijalne obaveze po osnovu garancija iznose 16,69 mil. BAM.

Tabela 17. Dug gradova i općina na dan 31.12.2015. godine, u mil. BAM:

	Stanje duga				Stanje potencijalnog duga po izdanim garancijama		
	Vanjski dug	Unutarnji dug	Obveznice	UKUPNO	Unutarnje garancije	Vanjske garancije	UKUPNO
Gradovi	55,23	21,06	0,00	76,29	8,16	8,53	16,69
Općine	51,07	39,45	1,00	91,52	22,36	21,35	43,71
UKUPNO	106,30	60,51	1,00	167,81	30,52	29,88	60,40

Tabela 18. Stanje duga po gradovima na dan 31.12.2015. godine, u mil. BAM:

Grad	Stanje duga				Stanje potencijalnog duga po izdanim garancijama		
	Vanjski dug	Unutarnji dug	Obveznice	UKUPNO	Unutarnje garancije	Vanjske garancije	UKUPNO
Zenica	37,51	0	0	37,51	0	1,74	1,74
Bihać	3,85	16,91	0	20,76	0	0	0
Mostar	12,96	0	0	12,96	0	6,79	6,79
Tuzla	0	4,15	0	4,15	8,16	0	8,16
Široki Brijeg	0,92	0	0	0,92	0	0	0
Sarajevo	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	55,23	21,06	0	76,29	8,16	8,53	16,69

Stanje duga općina na dan 31.12.2015. godine iznosi 91,52 mil. BAM, od čega se 51,07 mil. BAM odnosi na obaveze po osnovu vanjskih kredita, 39,45 mil. BAM na unutarnje kredite 43,72 mil. BAM.

Tabela 19: Stanje duga po općinama u Federaciji na dan 31.12.2015.godine, u mil. BAM

Općina	Stanje duga				Stanje potencijalnog duga po izdanim garancijama		
	Vanjski dug	Unutarnji dug	Obveznice	UKUPNO	Vanjske garancije	Unutarnje garancije	UKUPNO
Banovići	0	1,78	0	1,78	0	2,35	2,35
Bosanska Krupa	0,19	0,86		1,05	2,58		2,58
Bosanski Petrovac	0,95	0,07	0	1,03	0	0	0
Bosansko Grahovo	0,03	0	0	0,03	0	0	0
Breza	0	0	0	0	0	0	0
Bugojno	0	0,28	0	0,28	0	0,004	0,004
Busovača	0	1,12	0	1,12	0	0	0
Bužim	0	0,36	0	0,36	0	0	0
Cazin	0	0,50	0,40	0,90	3,35	0	3,35
Čapljina	4,12	1,41	0	5,53	9,63	0	9,63
Čelić	1,86	0,15	0	2,01	0	0,62	0,62
Čitluk	0,26	3,12	0	3,38	0	0	0
Doboj Istok	0	0	0	0	0	0	0
Doboj Jug	0,03	0,01	0	0,04	0	0	0
Dobretići	0	0	0	0	0	0	0
Domaljevac-Šamac	0	0	0	0	0	0	0
Donji Vakuf	0	0,17	0	0,17	0	0,46	0,46

Drvar	0	0	0	0	0	0	0
Foča-Ustikolina	0	0	0	0	0	0	0
Fojnica	0	0	0	0	0	0	0
Glamoč	0,14	0	0	0,14	0	0	0
Goražde	0	0,04	0	0,04	0	0	0
Gornji Vakuf-Uskoplje	0	0,84	0	0,84	0	0	0
Gračanica	0,51	1,75	0	2,26	0,60	0	0,60
Gradačac	0	0,17	0	0,17	0	0	0
Grude	4,49	2,50	0	6,99	0	0	0
Hadžići	0	3,50	0,60	4,10	0	0	0
Ilidža	0	0	0	0	0	0	0
Ilijaš	0	0,52	0	0,52	0	0	0
Jablanica	0	0,73	0	0,73	0	0	0
Jajce	0,12	0,02	0	0,14	0	0	0
Kakanj	0	1,51	0	1,51	0	6,10	6,10
Kalesija	0	0	0	0	0	1,40	1,40
Kiseljak	9,77	0	0	9,77	0	0	0
Kladanj	0	1,89	0	1,89	0	0,78	0,78
Ključ	0	0,46	0	0,46	0	0	0
Konjic	0,71	5,43	0	6,14	0	0,59	0,59
Kreševo	0	0,35	0	0,35	0	0	0
Kupres	0,24	0	0	0,24	0	0	0
Livno	7,24	0	0	7,24	0	1,36	1,36
Lukavac	0,06	0,167	0	0,23	0	1,96	1,96
Ljubuški	0	4,20	0	4,20	0	0	0
Maglaj	0	0	0	0	0	0	0
Neum	0	0,001	0	0,001	0	0	0
Novi Travnik	0	0,17	0	0,17	0	0,09	0,09
Odžak	0	0,69	0	0,69	0	0	0
Olovo	4,20	0,18	0	4,38	0	0,02	0,02
Orašje	0,43	0	0	0,43	0	0,05	0,05
Pale-Prača	0	0	0	0	0	0	0
Posušje	4,89	0,05	0	4,94	5,20	0	5,20
Prozor-Rama	1,58	0,20	0	1,78	0	0	0
Ravno	0	0	0	0	0	0	0
Sanski Most	0	2,12	0	2,12	0	0	0
Sapna	0	0,06	0	0,06	0	0,50	0,50
Srebrenik	5,38	0	0	5,38	0	0,06	0,06
Stari grad Sarajevo	0	0,41	0	0,41	0	0	0
Stolac	0	0	0	0	0	0,55	0,55
Teočak	0	0	0	0	0	0,42	0,42
Tešanj	0,11	0	0	0,11	0	0,36	0,36
Tomislavgrad	0,81	0	0	0,81	0	0	0
Travnik	0	0	0	0	0	0	0
Trnovo (FBiH)	0	0	0	0	0	0	0
Usora	0	0	0	0	0	0	0
Vareš	0	0,07	0	0,07	0	0	0
Velika Kladuša	0,24	0,22	0	0,46	0	0	0
Visoko	0	0	0	0	0	0	0
Vitez	0	0	0	0	0	0	0
Vogošća	0	0	0	0	0	0	0
Zavidovići	0	1,05	0	1,05	0	0	0

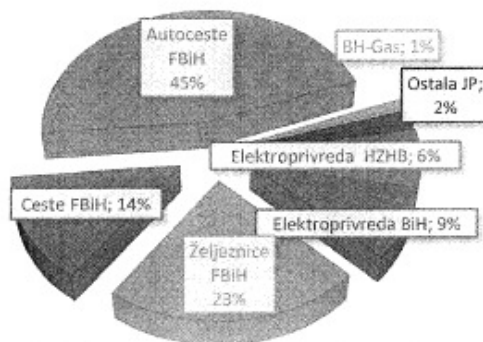
Žepče	2,70	0,32	0	3,02	0	0	0
Živinice	0	0	0	0	0	4,69	4,69
Novi Grad, Sarajevo	0	0	0	0	0	0	0
Novo Sarajevo	0	0	0	0	0	0	0
Centar	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	51,07	39,45	1,00	91,52	21,35	22,36	43,72

Stanje duga javnih preduzeća i ostalih krajnjih korisnika

Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih krajnjih korisnika iznosi 2.050,58 mil. BAM, od čega se na dug javnih preduzeća u većinskom vlasništvu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine odnosi 1.769,22 mi BAM.

Tabela 20: Stanje vanjskog duga javnih preduzeća u većinskom vlasništvu Vlade Federacije, u mil. BAM

Naziv javnog preduzeća	Iznos
Elektroprivreda BiH	162,29
Elektroprivreda HZHB	101,37
Željeznice FBiH	403,14
Ceste FBiH	243,10
RMU "Banovići"	3,64
RU "Kreka"	12,32
RMU "Đurđevik"	0,04
RMU "Breza"	6,07
RMU "Kakanj"	8,64
BH-Gas	22,17
Autoceste FBiH	806,43
UKUPNO	1.769,22

PROJEKCIJE STANJA I OTPLATA VANJSKOG I UNUTARNJEG DUGA

Tabela 21. Projekcije stanja i otplate postojećeg unutarnjeg duga, u 000 BAM

Kategorije duga	Stanje 31.12.2015.		2016				2017				2018				2019			
			Otplata		Stanje		Otplata		Stanje		Otplata		Stanje		Otplata		Stanje	
	G	K	G	K	G	K	G	K	G	K	G	K	G	K	G	K	G	K
1.1. Unutarnji dug Federacije	1.027.576	100.474	290.081	27.370	722.231	73.104	137.300	22.184	584.931	50.920	142.750	16.322	442.181	34.588	96.948	13.570	345.233	21.027
1.1.2. Vrijednosni papiri	994.890	100.474	282.922	27.370	711.968	73.104	135.000	22.184	578.968	50.920	141.550	16.322	435.418	34.588	95.748	13.570	339.670	21.027
a) Dugoročni vrijednosni papiri	894.890	100.474	182.922	27.370	711.968	73.104	135.000	22.184	578.968	50.920	141.550	16.322	435.418	34.588	95.748	13.570	339.670	21.027
Stara devizna štednja	179.472	4.819	142.922	3.367	36.550	1.452	15.000	914	21.550	538	21.550	539	0	0	0	0	0	0
Ratna potraživanja	195.418	28.017	0	4.883	195.418	24.134	0	4.885	195.418	19.248	0	4.885	195.418	14.363	45.748	4.885	149.670	9.477
Obveznice Federacije BiH	520.000	66.638	40.000	18.120	480.000	47.518	120.000	16.385	360.000	31.133	120.000	10.898	240.000	20.235	50.000	8.685	190.000	11.550
b) Kratkoročni vrijednosni papiri	100.000		100.000		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1.3. Krediti banaka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1.4. Obaveze bivšeg FMO, od čega	12.163		1.900		10.263		2.900		7.963		1.200		6.763		1.200		5.563	
Dobavljači	7.278		1.500		5.778		2.000		3.778		1.000		2.778		1.000		1.778	
Vojničke plate	4.885		400		4.485		300		4.185		200		3.985		200		3.785	
1.1.5. Verifikovani unutarnji dug za koji nisu emitovane obveznice i nije izvršena gotovinska isplata	20.523	0	5.258	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a) Stara devizna štednja, od čega	20.014		4.750															
za emisiju VP	18.765		3.501	235	15.264	576	7.501	382	7.763	194	7.763	194	0	0	0	0	0	0
za gotovinsku isplatu	1.249		1.249		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b) Ratna potraživanja -presude	509		508		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 22. Projekcije otplate i stanja postojećeg vanjskog duga, u 000 BAM

Stanje 31.12.2015.	2016				2017				2018				2019			
	Otplata		Stanje		Otplata		Stanje		Otplata		Stanje		Otplata		Stanje	
	G	K	G	K	G	K	G	K	G	K	G	K	G	K		
GLAVNICA	5.273.037	385.432	76.116	4.887.605	536.028	71.024	4.351.577	525.655	64.195	3.825.922	428.216	57.247	3.397.706			

Federacija Bosne i Hercegovine ^{5 6}

Nakon laganog izlaska iz globalne ekonomske krize koja je posljednjih godina uzrokovala pad ekonomskih aktivnosti u FBiH, na osnovu prikupljenih statističkih podataka može se reći da su kretanja u bh ekonomiji početkom 2014. godine imala trend rasta.

Međutim, nezapamćene majske padavine rezultirale su najgorim poplavama u regionu u posljednjih 100 godina. U Bosni i Hercegovini, u poplavama je poginulo više od 20 ljudi, 90.000 je i dalje raseljenih, a štete u cijeloj regiji se procjenjuju u milijardama dolara.

Prema procjenama Svjetske banke, poplave u BiH su koštale oko 15% ukupnog GDP-a. Pozitivan rast ekonomije nije nastavljen nakon majskih poplava, ali se u pojedinim sektorima u posljednjem kvartalu 2014. godine bilježio blagi porast.

Sveukupno gledano, raspoloživi pokazatelji ukazuju na blagi rast ekonomskih aktivnosti u 2014. godini no, politička situacija, i u velikoj mjeri odsustvo strukturnih reformi i dalje sprečava brži ekonomski rast FBiH privrede.

Prema izračunu indeksa razvijenosti FZZPR-a u 2014. godini na 1. mjestu po rangu razvijenosti i dalje je Kanton Sarajevo dok je posljednje 10. mjesto i dalje zadržao Posavski kanton.

Prema procjeni Federalnog zavoda za programiranje razvoja, u 2014. godini u Federaciji BiH, GDP iznosi 17.160 mil. KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,5 % (GDP u 2013. godini iznosio je 16.914 mil. KM), dok GDP-a po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznosi 7.344 KM i veći je za 1,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći GDP je procjenjen i dalje u Kantonu Sarajevo u iznosu od 6.208 mil. KM, dok je najmanji u Posavskom kantonu u iznosu od 223 mil. KM.

Najveći GDP/PC (per capita) procjenjuje se u Kantonu Sarajevo u iznosu od 13.955 KM, a najmanji u Unsko - sanskom kantonu u iznosu od 4.419 KM.

Najveće učešće GDP-a u ukupnom GDP-u FBiH u 2014. godini ima Sarajevski kanton sa 36,2%, a najmanje Posavski i Bosansko podrinski sa 1,3%.

Procjenjeni bruto domaći proizvod (FBiH) i GDP po glavi stanovnika po kantonima dati su u slijedećoj tabeli:

⁵ Federalni zavod za statistiku, Mjesečni statistički pregledi Federacije Bosne i Hercegovine za 2014. i 2015. godinu.

⁶ Federalni zavod za programiranje razvoja, Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2014. godinu, maj 2015. godine

Kanton	Stanovništvo (prisutno)	GDP u hilj. KM	GDP/PC u KM (po glavi stan.)	GDP/PC u KM (po glavi stan.) FBiH = 100
Unsko - sanski	287.361	1.269.827	4.419	60,2
Posavski	38.669	223.077	5.769	78,6
Tuzlanski	499.144	2.676.929	5.363	73,0
Zeničko - dobojski	397.813	2.436.695	6.125	83,4
Bosansko - podrinjski	32.390	226.509	6.993	95,2
Srednjobosanski	252.573	1.304.147	5.163	70,3
Hercegovačko - neretvanski	224.029	1.888.180	8.428	114,8
Zapadno - hercegovački	81.527	497.634	6.104	83,1
Kanton Sarajevo	444.851	6.207.821	13.955	190,0
Kanton 10	78.365	428.995	5.474	74,5
Federacija BiH	2.336.722	17.159.815	7.344	100,0

Slika 11. Bruto domaći proizvod (GDP) po kantonima u 2014. godini

Prema statističkim podacima u 2014. godini došlo je do neznatnog povećanja obima industrijske proizvodnje tako da je zabilježen blagi rast ukupne industrijske proizvodnje u procentu od 0,1%.

Struktura industrijske proizvodnje u 2014. godini se nije značajnije promijenila u odnosu na prethodnu godinu tako da i dalje najveće učešće ima prerađivačka industrija (63,1%), proizvodnja električne energije (23,2%) i rudarstvo (13,7%).

Ukupnom rastu industrijske proizvodnje najviše doprinosi rast ostvaren u prerađivačkoj industriji za 3,7%.

Najveći pad industrijske proizvodnje ostvaren je u oblasti proizvodnje i snabdijevanju/opskrbi električnom energijom i plinom za 10,1%.

Gledano po kantonima najveće učešće u fizičkom obimu industrijske proizvodnje u FBiH ima i dalje Tuzlanski kanton sa 32,0 % a najmanje Posavski kanton sa 1,0%.

Najveći doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje FBiH daje Bosansko-podrinjski (17,0%), Zapadno-hercegovački (9,5%), Posavski (7,5%) i Tuzlanski kanton (4,2%).

Učešće fizičkog obima industrijske proizvodnje po kantonima u industrijskoj proizvodnji Federacije, i rast fizičkog obima industrijske proizvodnje FBiH u 2014. godini daju se u slijedećoj tabeli:

Kanton	Struktura u %		<u>2013</u>	<u>2014</u>
	2013	2014	2012	2013
Unsko - sanski	3,3	3,4	118,7	103,4
Posavski	0,9	1,0	67,7	107,5
Tuzlanski	30,5	32,0	102,7	104,2
Zeničko - dobojski	19,7	19,0	102,0	95,9
Bosansko - podrinjski	1,0	1,2	127,0	117,0
Srednjobosanski	7,5	7,9	123,3	104,9
Hercegovačko - neretvanski	10,8	9,0	115,7	82,5
Zapadno - hercegovački	2,0	2,2	85,8	109,5
Kanton Sarajevo	22,4	22,4	99,3	99,2
Kanton 10	1,9	1,8	79,4	95,7
Federacija BiH	100,0	100,0	107,4	100,1

Slika 12. Industrijska proizvodnja po kantonima

U 2014. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 5.779 mil. KM što je za 4,2% više u odnosu na izvoz u 2013. godini.

Najveće učešće u izvozu Federacije BiH ima Zeničko – dobojski kanton sa 28,9%, dok najmanje učešće ima Kanton 10 sa svega 1,4%.

Povećanje izvoza je zabilježeno u svim kantonima FBiH, najviše u Zapadno-hercegovačkom za 33,7% u odnosu na prethodnu godinu, osim u Hercegovačko-neretvanskom gdje je ostvareno značajno smanjenje izvoza u odnosu na prethodnu godinu za 16,8%, kao i u Kantonu 10 za 1,7%.

U 2014. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 10.354 mil. KM ili 5,3% više u odnosu na 2013. godinu.

Najveće učešće u uvozu Federacije BiH i dalje ima Sarajevski kanton sa 35,7% i Zeničko-dobojski 15,6%, dok najmanje učešće ima Bosansko-podrinjski kanton sa svega 1,0%.

Povećanje uvoza je zabilježeno u svim kantonima FBiH, najviše u Bosansko-podrinjskom za 14,4%, osim u Hercegovačko-neretvanskom gdje je ostvareno značajno smanjenje uvoza u odnosu na prethodnu godinu za 10,1%, kao i u Kantonu 10 za 9,4%.

Procenat pokrivenosti uvoza izvozom u 2014. godini iznosio je 55,8 % i manji je za 1,0 % u odnosu na 2013. godinu kada je pokrivenost iznosila 56,4%.

Učešće Federacije BiH u ukupnom izvozu BiH za 2014. godinu iznosilo je 66,5% što je više za 0,5% u odnosu na prethodnu godinu, a u ukupnom uvozu 63,8% ili manje za 1,4% u odnosu na 2013. godinu.

Trgovinski deficit Federacije BiH u 2014. godini ostvaren je u iznosu od 4.575 mil. KM i bilježi značajno povećanje za 6,8 % u odnosu na vanjskotrgovinski deficit za isti period prošle godine.

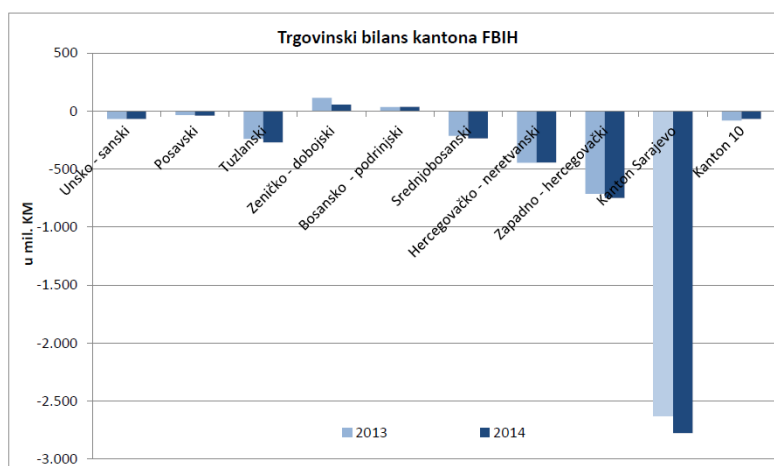
Povećanje deficita zabilježeno je u većini kantona FBiH pri čemu i dalje najveći trgovinski deficit, iako smanjen u odnosu na prethodnu godinu, ima Kanton Sarajevo (2.775 mil. KM), sa učešćem od 60,8% u ukupnom deficitu Federacije, dok je suficit i ove godine zabilježen samo u dva kantona i to u Zeničko-dobojskom (54 mil. KM) i Bosansko-podrinjskom kantonu (35 mil. KM).

Učešće trgovinskog deficita u BDP-u FBiH u 2014. godini iznosi 26,7%, što predstavlja povećanje u odnosu na prethodnu godinu, kad je učešće deficit u BDP-u iznosilo 25,4%.

Izvoz i uvoz, pokrivenosti uvoza izvozom i trgovinski deficit roba daju se u sljedećoj tabeli:

Kanton	Vrijednost u hilj. KM		Indeks 2014/2013		Pokrivenost uvoza izvozom u %	Trgovinski bilans (deficit) u hilj. KM
	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz		
Unsko - sanski	224.207	293.580	106,5	105,1	76,4	-69.373
Posavski	90.946	129.593	101,1	103,6	70,2	-38.648
Tuzlanski	1.127.712	1.398.583	109,6	110,3	80,6	-270.871
Zeničko - dobojski	1.667.912	1.613.576	103,9	108,0	103,4	54.336
Bosansko - podrinjski	136.183	100.888	112,5	114,4	135,0	35.295
Srednjobosanski	579.077	815.613	108,8	109,2	71,0	-236.536
Hercegovačko - neretvanski	552.268	996.709	83,2	89,9	55,4	-444.441
Zapadno - hercegovački	398.466	1.148.064	133,7	113,3	34,7	-749.598
Kanton Sarajevo	917.503	3.692.006	100,1	104,1	24,9	-2.774.503
Kanton 10	79.334	148.021	98,3	90,6	53,6	-68.687
Federacija BiH	5.778.901	10.353.991	104,2	105,3	55,8	-4.575.090

Slika 13. Vanjskotrgovinska razmjena po kantonima u 2014. godini

Slika 14. Trgovinski bilans kantona FBiH

Na kraju 2014. godine zabilježen je blagi rast broja zaposlenih. Prosječan broj zaposlenih u 2013. godini iznosio je 435.113, a u 2014. godini se povećao na 443.587, što je više za 8.474 ili 1,9% u odnosu na 2013. godinu.

U strukturi zaposlenih, 19,0% čine zaposleni u prerađivačkoj industriji, 17,7 % u trgovini i 10,9% u javnoj upravi.

Najveće povećanje zaposlenih je u prerađivačkoj industriji za 4.592 ili 5,8%, dok je najveći pad zaposlenih zabilježen u rudarstvu za 289 ili 2,1%. Rast broja zaposlenih zabilježen je u djelatnostima pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), kao u djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije.

Stepen zaposlenosti stanovništva u Federaciji BiH u 2014. godini po EU metodologiji, tačnije po metodologiji Međunarodne organizacije rada (ILO) - (broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 27,5 % što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,6%.

Prema Anketi o radnoj snazi 2014. koja je provedena po preporukama i definicijama ILO organizacije i zahtjevima Statističkog ureda EU (EUROSTAT) stopa zaposlenosti u FBiH u 2014 godini iznosi 30,2%.

Broj zaposlenih, stepen zaposlenosti kao i stepen aktivnosti stanovništva po kantonima daje se u slijedećem pregledu:

Općine	Prosječan broj zaposlenih 2	Radno sposobno 3	Radna snaga 4	Stepen zaposlenosti u % 5	Stepen aktivnosti u % 6
Unsko - sanski	32.155	202.067	78.496	15,9	38,8
Posavski	5.660	26.881	11.238	21,1	41,8
Tuzlanski	81.588	352.830	180.385	23,1	51,1
Zeničko - dobojski	69.668	278.589	140.130	25,0	50,3
Bosansko - podrinjski	6.458	22.061	10.094	29,3	45,8
Srednjobosanski	40.745	172.119	82.549	23,7	48,0
Hercegovačko - neretvanski	48.245	150.295	82.063	32,1	54,6
Zapadno - hercegovački	16.415	54.418	27.389	30,2	50,3
Kanton Sarajevo	125.184	301.456	196.599	41,5	65,2
Kanton 10	9.469	51.002	18.909	18,6	37,1
Federacija BiH	443.587	1.611.718	835.852	27,5	51,9

Slika 15. Stepen zaposlenosti po kantonima u 2014. godini

Na evidencijama službi za zapošljavanje dana 31.12.2014. godine u Federaciji BiH je bilo registrovano 392.265 nezaposlenih lica što je više za 323 ili 0,1% u odnosu na 2013. godinu. Od ukupnog broja nezaposlenih, njih 173.062 ili 44,1% prvi put traži zaposlenje, što je više za 1,6% u odnosu na prethodnu godinu.

Od ukupnog broja nezaposlenih 269.242 (66,7%) je stručnih, a 123.023 (31,4%) nestručnih osoba. Od ukupnog broja nezaposlenih najviše ja KV (134.137 ili 34%) i NKV (114.458 ili 30 %) radnika.

Najveće smanjenje broja nezaposlenih zabilježeno je kod visoko kvalifikovanih radnika (VKV) za 11,2 %, dok je broj nezaposlenih sa srednjom stručnom spremom (SSS) povećan za 2,8 % u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći broj nezaposlenih registriran je u Tuzlanskom kantonu (98.797 ili 25,2% od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH), u Kantonu Sarajevo (71.415 ili 18,2%) i u Zeničko-dobojskom kantonu (70.462 ili 18,0%).

Najmanji broj nezaposlenih osoba registrovan je u Bosansko-podrinjskom kantonu (3.636 ili 0,9%) od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH.

Najveće povećanje broja nezaposlenih registrirano je u Sarajevskom i Bosansko-podrinjskom kantonu (1,5%), dok je najveće smanjenje broja nezaposlenih ostvareno u Zapadno-hercegovačkom (4,7%) i Hercegovačko-neretvanskom kantonu (3,9) u odnosu na prethodnu godinu.

Stepen nezaposlenosti FBiH po EU metodologiji, tačnije po metodologiji Međunarodne organizacije rada (ILO) - (broj nezaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 46,9% i u odnosu na prethodnu godinu smanjio se za 1,0%.

Prema Anketi o radnoj snazi 2014. koja je provedena po preporukama i definicijama ILO organizacije i zahtjevima Statističkog ureda EU (EUROSTAT) stopa nezaposlenosti u FBiH u 2014. godini iznosi 28,6%.

Registrovani broj lica koja traže zaposlenje i stepen nezaposlenosti po kantonima daje se u slijedećoj tabeli:

Općine	Broj nezaposlenih	Radna snaga 7	Stepen nezaposlenosti u % 8
Unsko - sanski	46.341	78.496	59,0
Posavski	5.578	11.238	49,6
Tuzlanski	98.797	180.385	54,8
Zeničko - dobojski	70.462	140.130	50,3
Bosansko - podrinjski	3.636	10.094	36,0
Srednjobosanski	41.804	82.549	50,6
Hercegovačko - neretvanski	33.818	82.063	41,2
Zapadno - hercegovački	10.974	27.389	40,1
Kanton Sarajevo	71.415	196.599	36,3
Kanton 10	9.440	18.909	49,9
Federacija BiH	392.265	835.852	46,9

Slika 16. Stepenn nezaposlenosti po kantonima u 2014. godini

U 2014. godini u FBiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosila je 833 KM ili 0,2% manje u odnosu na prethodnu godinu. Najviša prosječna neto plaća je u Kantonu Sarajevo (1.036 KM), a najmanja u Srednjobosanskom kantonu (678 KM).

Najveće povećanje prosječne mjesečne plate zabilježeno je u Unsko-sanskom kantonu za 2,9%, dok je najveće smanjenje zabilježeno u Srednjobosanskom i Hercegovačko-neretvanskom kantonu za 2,8%.

Najveće povećanje plate u odnosu na prethodnu godinu zabilježeno je u djelatnostima poljoprivrede, šumarstva i ribolova za 5,0%, dok je najveće smanjenje plaće zabilježeno u djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije za 8,6%.

Plaće po kantonima daju se u slijedećoj tabeli:

Kanton	Prosječna neto plaća u KM	Učešće FBiH = 100
Unsko - sanski	797	95,6
Posavski	693	83,2
Tuzlanski	739	88,6
Zeničko - dobojski	726	87,1
Bosansko - podrinski	751	90,1
Srednjobosanski	678	81,4
Hercegovačko - neretvanski	866	103,9
Zapadno - hercegovački	781	93,7
Kanton Sarajevo	1 036	124,4
Kanton 10	840	100,9
Federacija BiH	833	100,0

Slika 17. Prosječna neto plaća po kantonima u 2014. godini

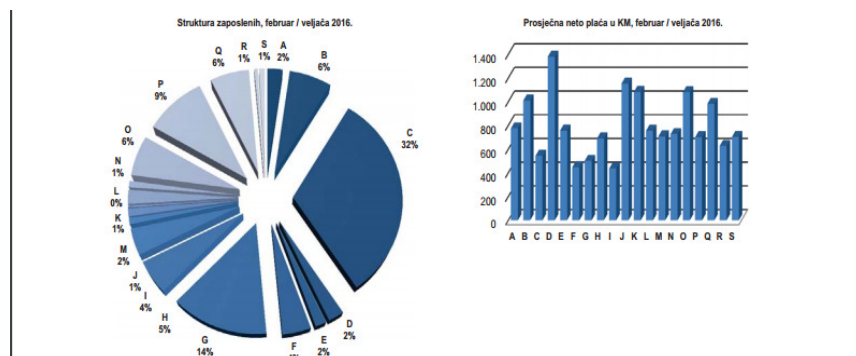
Očekivani ekonomski rast Euro zone i nekih od važnijih ekonomskih partnera iz bližeg okruženja bi trebali biti glavni nosioci jačanja BiH ekonomskog rasta u 2014. i 2015. godini. Ovo bi trebalo i više nego iskompenzirati odsustvo snažnog doprinosa rastu od strane proizvodnje i izvoza električne energije iz 2013. kada je došlo do normalizacije sistema nakon velikih problema u prethodnoj godini. Nakon blagog pada u 2013., u zimskim projekcijama DG ECFIN-a se očekuje skroman realni rast Euro zone od 1,1% u 2014., te nešto jača stopa od 1,8% 2015. godine. Pri tome, u Njemačkoj i Austriji se 2014. očekuje rast od 1,5-1,8% što je višestruko više u odnosu na 2013. Nakon toga se očekuje daljnje blago jačanje rasta i u 2015 godini. U isto vrijeme, Italija bi nakon pada od 1,9% u 2013. trebala zabilježiti skroman rast od 0,6% u 2014. koji bi trebao biti udvostručen ved 2015. godine. Slično tome, realni pad u Hrvatskoj od 0,7% iz 2013. mogao biti pretvoren u blagi rast (od 0,5%) naredne godine. Ova stopa bi također trebala biti više nego udvostručena 2014. godine. Od važnijih zemalja iz okruženja Slovenija je jedina zemlja koja bi trebala zadržati negativan ekonomski rast (0,1%) u 2014, nakon čega se očekuje povedanje od 1,3% u narednoj godini. Uprkos elementarnim

nepogodama koje su pogodile teritoriju Bosne i Hercegovine, naprijed navedeno bi trebalo dovesti do jačanja izvoza i industrijske proizvodnje čime bi višegodišnji negativan trend broja zaposlenih mogao biti konačno zaustavljen i blago preokrenut. Pored toga, ekonomski rast u okruženju bi mogao poboljšati trendove kako tekudih tako i kapitalnih novčanih priliva iz inostranstva. Očekuje se da bi spomenuti faktori trebali dovesti do postepenog jačanja ekonomskog rasta koji bi mogao iznositi 1,8% u 2014., te 3,2% u 2015. godini. Ovaj rast bi trebao prije svega biti nošen rastom izvoza (4,9% u 2014. godini i 7,8% u 2015. godini), te postepenim jačanjem privatne potrošnje i investicija. S druge strane, jačanje domade tražnje bi trebalo dovesti do povedanja rasta uvoza, te povedanja vanjskotrgovinskog deficita u 2014. godini.

Očekivano postepeno jačanje ekonomskog rasta u Euro zoni i neposrednom okruženju bi trebalo dovesti do daljnjeg također postepenog jačanja BiH ekonomskog rasta koji bi u 2016. trebao iznositi 4,1%, odnosno 4,6% 2017. godine. Naime, daljnje poboljšanje situacije u okruženju bi trebalo donijeti vedu izvoznu tražnju i jačanje inostranih priliva novca. To bi trebalo dovesti do postepenog jačanja BiH ekonomskog rasta prije svega kroz daljnje jačanje izvoza, te privatne potrošnje i investicija. Rizici S obzirom da glavne pretpostavke projekcija ekonomskog rasta dolaze iz vanjskog sektora, tu se upravo nalaze i glavni rizici njihovog ostvarenja. Naime, slabiji ekonomski rast u okruženju ili eventualne recesije u bududnosti bi mogli ponovo značajno ugroziti BiH ekonomski rast.

ZE-DO Kanton ⁷

Broj zaposlenih krajem 2015. godine u ZE-DO kantonu bila je 71 079, prvi mjesec 2016. 71 287 i drugi mjesec 71 218 od čega je najviše zaposlenih bilo u prerađivačkoj industriji. Prosječna neto plata bila je najveća u proizvodnji i snabdjevanju električnom energijom, plinom, parom, i klimatizacijom, a prosječna bruto plata s kraja 2015. do drugog mjeseca naredne godine bila je najveća u već navedenoj privrednoj grani. Sto se tiče zaposlenosti u općinama na kraju 2015. godine grad Zenica je predstavljala lidera po broju zaposlenosti. Nezaposlenih osoba u februaru 2016. godine bilo je ukupno 69 508.

Slika 18. Graficki prikaz strukture zaposlenost i prosjecne neto plate u februaru 2016.

⁷ Federalni zavod za programiranje razvoja, Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2015. godine

Na prijelazu 2015-2016. proizvedeno je 47-57 000 m³, a prodato 47-54 000 m³ sumskih asortimenata.

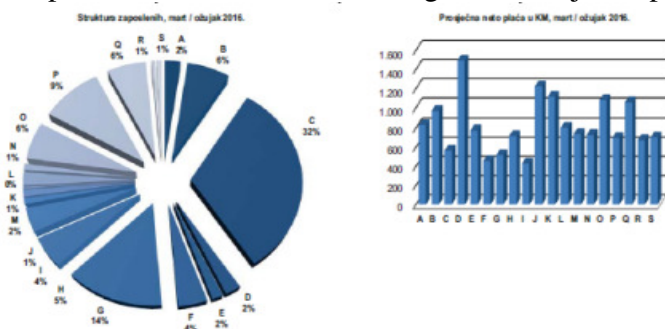
Sto se industrije tiče, u području vadjanja kamena na kraju 2015. godine ostvareno je 116,0 a u drugom mjesecu 2016. godine 134,9. U prerađivačkoj industriji krajem 2015. godine ostvareno je 95,9 hiljada a u drugom mjesecu 2016. 96,7 hiljada KM.

Sto se tiče proizvodnje i snabdjevanja električnom energijom i plinom krajem 2015 godine ostvareno je 71,1, a u februaru 2016. 100,3 hiljade KM. U drugom mjesecu 2016. godine ostvaren je uvoz od 131 236 KM, a izvoz 129 958 KM sto znači da je ostvarena negativna platna bilansa. Najviše je uvezeno industrijskih proizvoda od čega najveći uvoz otpada na predivo, tkaninu i tekstilne proizvode, a izvezeno najviše željeza i celika. Najveći uvoznik ZE-DO kantona je Italija a najveći izvoz je usmjeren na Njemacku.

U oblasti turističkog prometa zabilježeno je 1179 turista, od čega je 488 domaćih i 691 strani. Najveći broj njih je iz Hrvatske.

Broj zaposlenih u trećem mjesecu bio je 71 778, od čega je najviše zaposlenih bilo u prerađivačkoj industriji. Prosječna neto plata bila je najveća u proizvodnji i snabdjevanju električnom energijom, plinom, parom, i klimatizacijom, a prosječna bruto plata bila je najveća u već navedenoj privrednoj grani. Sto se tiče zaposlenosti u opcinama u trećem mjesecu, grad Zenica je predstavljala lidera po broju zaposlenosti, a u Maglaju je zabilježeno 4099 zaposlenih.

Nezaposlenih osoba u martu 2016. godine bilo je ukupno 68 384.

Slika 19. Grafiki prikaz strukture zaposlenost i prosječne neto plate u martu 2016.

U martu 2016. zalihe sumskih asortimenata 24 hiljade m³.

U martu mjesecu 2016. godine ostvaren je uvoz od 149 459 KM, a izvoz 138 707 KM sto znači da je ostvarena negativna platna bilansa. Najviše je uvezeno industrijskih proizvoda od čega najveći uvoz otpada na predivo, tkaninu i tekstilne proizvode, a izvezeno najviše željeza i celika. Najveći uvoznik ZE-DO kantona je Njemacka a najveći izvoz je usmjeren isto tako na Njemacku.

U oblasti turističkog prometa zabilježeno je 1348 turista, od čega je 589 domaćih i 759 stranih. Najveći broj njih je iz Hrvatske.

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2014. godine iznosio je 101.475 i viši je za 0,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupan broj poslovnih subjekata u ZDK iznosio je 12.367 i manji je za 306 ili 2,4% u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u ZDK učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH sa 12,2%.

Broj registrovanih pravnih osoba iznosio je 51.875 u Federaciji BiH, što je više za 1.250 ili 2,5% u odnosu na 2013. godinu, dok je u ZDK broj registrovanih iznosio 6.085, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 106 ili 1,8%.

Broj registrovanih pravnih osoba u ZDK učestvuje u ukupnom broju registrovanih pravnih osoba u Federaciji BiH sa 11,7%.

Broj registrovanih fizičkih lica – obrtnika sa stanjem na dan 31.12.2014. godine iznosio je 49.600 u FBiH, što je manje za 1.095 ili 2,2% u odnosu na prethodnu godinu, dok je u ZDK broj registrovanih obrtnika iznosio 6.282 što je manje za 412 ili 6,2% u odnosu na 2013. godinu.

Broj registrovanih fizičkih lica-obrtnika u ZDK učestvuje u ukupnom broju registrovanih fizičkih lica - obrtnika u Federaciji BiH sa 12,7%.

Broj registrovanih poslovnih subjekata u ZDK po općinama daje se u slijedećoj tabeli:

stanje 31. 12. 2014.

Općine	Broj preduzeća			
	Ukupno	Pravna lica	U sastavu pravnih lica	Fizička lica obrtnici
Breza	432	211	155	221
Doboj - Jug	270	141	90	129
Kakanj	1.044	473	310	571
Maglaj	659	327	201	332
Olovo	301	166	105	135
Tešanj	1.663	843	460	820
Usora	230	156	59	74
Vareš	369	170	121	199
Visoko	1.994	777	497	1.217
Zavidovići	778	414	290	364
Zenica	3.764	1.897	1.313	1.867
Žepče	863	510	351	353
Zeničko-dobojski	12.367	6.085	3.952	6.282
Federacija BiH	101.475	51.875	27.840	49.600

Slika 20. Struktura poslovnih subjekata u kantonu u 2014. godini

Naredna tabela pokazuje osnovne indikatore razvoja Federacije Bosne i Hercegovine i Zeničko-dobojskog kantona u 2014. godini, kao i njeno procentualno učešće u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Elementi	Federacija BiH		Zeničko - dobojski kanton		Učešće kantona u FBiH	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Površina u km ²	26.109	26.110	3.343	3.343	12,8	12,8
Stanovništvo (prisutno) u hilj. (procj. sred. god.)	2.337	2.337	399	398	17,1	17,0
GDP u mil. KM	16.914	17.160	2.402	2.437	14,2	14,2
GDP po stanovniku u KM	5.903	7.344	6.025	6.125	102,1	83,4
Industrijska proizvodnja - indeks	107,4	100,1	102,0	95,9	19,7	19,0
Izvoz robe - u mil. KM	5.548	5.779	1.606	1.668	28,9	28,9
Uvoz robe - u mil. KM	9.833	10.354	1.494	1.614	15,2	15,6
Pokrivenosti uvoza izvozom u %	56,4	55,8	107,5	103,4	190,6	185,3
Trgovinski bilans u mil. KM (deficit)	-4.285	-4.575	112.	54	-2,6	-1,2
Zaposlenost - prosjek	435.113	443.587	68.554	69.668	15,8	16,0
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	1.605.813	1.611.718	277.762	278.589	17,3	17,3
Radna snaga - broj	827.055	835.852	139.332	140.130	16,8	16,8
Stepen zaposlenosti u %	27,1	27,5	24,7	25,0	90,7	
Stepen aktivnosti u %	51,5	51,9	50,2	50,3	97,4	96,9
Nezaposlenost – broj sa stanjem 31.12.	391.942	392.265	70.778	70.462	18,1	18,0
Stepen nezaposlenosti u %	47,4	46,9	50,8	50,3	107,2	107,2
Plata - prosječna u KM	835	833	731	726	87,5	87,2
Penzija - prosječna u KM	347	365	358	376	103,2	103,0
Broj penzionera	388.676	394.900	58.438	59.714	15,0	15,1
Broj poslovnih subjekata	101.320	101.475	12.673	12.367	12,5	12,2
Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u mil. KM	3.081	3.315	413	444	13,4	13,4
Stepen investiranja	18,2	19,3	17,2	18,2	94,4	94,4

Slika 21. Osnovni indikatori razvoja Federacije Bosne i Hercegovine i Zeničko-dobojskog kantona u 2014. Godini

Po broju zaposlenih početkom 2016. godine vodeći je Kanton Sarajevo, Tuzlanski kanton, a zatim ZE-DO. Suprotno tome lider po nezaposlenosti je Tuzlanski kanton, Kanton Sarajevo, a onda ZE-DO.

Kanton Sarajevo je ostvario trgovinski bilans od približno minus 350 000, Tuzlanski -10 000, a ZE-DO 14 500.

Najpospećeniji su Kanton Sarajevo, Hercegovačko-neretvanski, zatim Tuzlanski kanton.

OSNOVNI POKAZATELJI PRIVREDNIH / GOSPODARSKIH I DRUGIH KRETANJA PO KANTONIMA

	Broj ¹⁾ zaposlenih	Prosječna neto plaća, u KM	Prosječna bruto plaća, u KM	Broj nezaposlenih	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 000 KM	Indeksi obima industrijske proizvodnje	Pokrivenost uvoza izvozom u procentima	Trgovinski bilans u hilj./tis. KM	Noćenja turista
	II 2016	II 2016	II 2016	II 2016	2014	II 2016 II 2015	I-II 2016	I-II 2016	II 2016
Federacija BiH	450.491	825	1.260	388.606	2.888.807	104,9	61,7	-564.918	54.248
Unsko - sanski kanton	31.875	807	1.230	46.849	109.863	109,4	74,5	-12.692	2.860
Kanton Posavski	5.665	719	1.092	5.481	73.671	120,0	65,1	-7.054	508
Tuzlanski kanton	83.431	730	1.106	95.859	388.147	110,8	95,1	-10.065	5.758
Zeničko - dobojski kanton	71.218	715	1.082	69.508	387.708	98,3	106,3	14.467	2.156
Bosansko - podrinjski kanton	6.567	740	1.131	3.540	39.239	122,3	146,8	6.554	214
Srednjobosanski kanton	42.927	664	995	40.772	214.540	113,3	82,0	-21.817	4.191
Hercegovačko - neretvanski kanton	46.886	906	1.390	34.494	335.327	72,2	57,5	-65.594	7.250
Zapadnohercegovački kanton	17.447	746	1.133	11.477	149.101	128,4	37,1	-99.981	391
Kanton Sarajevo	127.210	1.005	1.554	71.524	1.111.941	103,5	28,5	-348.456	29.923
Kanton 10	9.265	835	1.269	9.102	33.297	85,4	51,3	-12.304	997

Slika 22. Osnovni pokazatelji privrednih i drugih kretanja po kantonima

Poglavlje III

Srednjoročna fiskalna strategija

U ovom poglavlju su izložene projekcije općinskih prihoda koje se očekuju za finansiranje javne potrošnje u toku srednjoročnog perioda, a na osnovu proiciranih makroekonomskih pokazatelja i postojećih poreskih politika.

Vlade u Bosni i Hercegovini svjesne činjenice da bi dosadašnji trendovi potrošnje i postojeće izvršenje prihoda moglo dovesti do deficita BDP-a za cijelu zemlju, čime bi se narušio platni bilans i ugrozila fiskalna održivost u srednjoročnom periodu, odlučile su se primjeniti strategiju za očuvanju makroekonomske stabilnosti i održivog razvoja, te zatražile pomoć od MMF-a, kroz program Stand by aranžmana. U tom cilju, Fiskalno vijeće usmjerilo se na smanjenje i kontrolisanje tekućih rashoda, kako bi se otvorio prostor za investicije i infrastrukturu.

Vlada Federacije i kantoni donijeli su Zakon o načinu ušteta i isti se odnosi, odnosno isti nalaže uštete na plaćama, naknadama, transferima i drugim tekućim rashodima tokom trajanja programa sa MMF-om dok novi zakoni kojima se reformira potrošnja po ovim kategorijama ne

budu pripremljeni i usvojeni. Primjena odredaba naprijed navedenog Zakona očekuje se u periodu trajanja Stand by aranžmana sa MMF-om.

Indirektno oporezivanje na nivou BiH i raspodjela prihoda

Indirektni porezi koji se prikupljaju od strane Uprave za indirektno oporezivanje uključuju PDV, carinske dadžbine i akcizne dadžbine. Prikupljeni prihodi iz ovih poreza se uplaćuju na Jedinstveni račun koji vodi Uprava, a raspodjela sa računa se vrši u skladu sa Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakonom o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda na sljedeći način:

prvo se izdvajaju sredstva na račun za rezerve,

zatim, se izdvajaju sredstva potrebna za finansiranje BiH institucija,

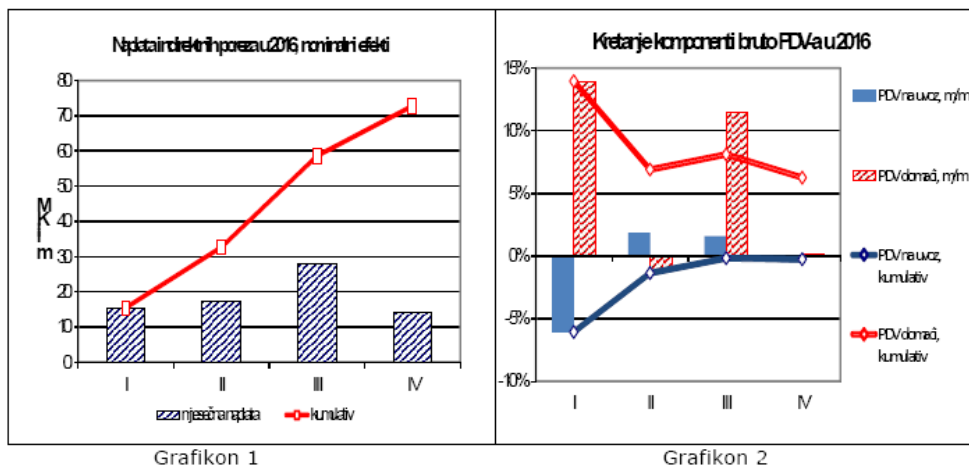
u skladu sa usvojenom metodologijom Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje ostatak se, na osnovu (kriterija) prethodno utvrđene formule, raspoređuje između entiteta i Brčko distrikta, s tim da je intervencijom OHR-a u sedmom mjesecu 2007. kroz izmjene Zakona o Jedinstvenom računu došlo do novog načina izračunavanja učešća Distrikta Brčko u prihodima sa Jedinstvenog računa te propisan fiksni koeficijent za 2007.g. koji ne može za Brčko Distrikt biti niži od 3,55% s tim da je ugrađen i limit u fiksnom iznosu, tako da minimum prihoda od indirektnog oporezivanja koje Distrikt Brčko mora dobiti sa jedinstvenog računa ne može iznositi manje od 124. mil. KM godišnje, a zatim se iz ovih sredstava izdvajaju sredstva za finansiranje vanjskog duga.

Po raspodjeli sredstava za finansiranje vanjskog duga, preostali prihodi se dodjeljuju entitetima (na nivou FBiH vrši se dalja raspodjela prihoda na federalni budžet, budžete kantona i općina i na račune Direkcija cesta temeljem Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH, dok u slučaju RS-a dalja raspodjela sredstava se vrši spram općina i Direkcija cesta). Prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u FBiH za finansiranje funkcija Federacije („Službene novine Federacije BiH“, broj:22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), Federaciji pripada 36,2%, kantonima 51,23%, Sarajevo gradu 0,25%, Javnom preduzeću Ceste Federacije BiH 3,9% i jedinicama lokalne samouprave 8,42%.

Prihodi od indirektnih poreza čine preko 80% ukupnih poreskih prihoda generisanih u Bosni i Hercegovini. Zbog toga projekcije kretanja istih imaju veliki značaj, posebno za godišnje i srednjoročno planiranje budžeta na svim nivoima vlasti. Osnovu za izradu projekcija prihoda od indirektnih poreza za period 2017. - 2019.godine predstavljaju prognoze Direkcije za ekonomsko planiranje o kretanju makroekonomskih pokazatelja, dalja implementacija Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, što podrazumijeva i postepeno smanjenje i ukidanja carina na uvoz dobara iz Evropske unije te kontinuirano usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u Evropskoj uniji.

U aprilu 2016. nastavljen je trend rasta prihoda od indirektnih poreza. Prema preliminarnom izvještaju UIO po vrstama prihoda u mjesecu aprilu bruto naplata prihoda je porasla za 13,2 mi KM ili za 2,5%. Isplate povrata su bile neznatno niže u odnosu na isti mjesec 2015. U konačnici, neto naplata prihoda je bila veća za 14,2 mil KM ili za 3,3%. Pozitivna kretanja naplate prihoda u aprilu donijela su i rast bruto i neto kumulativne naplate. Neto efekti za prva četiri mjeseca iznose 72,7 mil KM, što predstavlja rast od 4,5% u odnosu na neto naplatu u istom razdoblju 2015 (Grafikon 1). Snažnom rastu prihoda doprinijele su smanjene isplate

povrata u iznosu od 11,4 mil KM. Glavni generator rasta prihoda u prva četiri mjeseca 2016. je PDV, kojeg je naplaćeno 44,8 mil KM više nego 2015. Potrebno je imati u vidu i visok iznos neusklađenih prihoda od 23,1 mil KM, od kojeg se znatan dio odnosi na PDV, tako da se nakon usklađivanja uplata sa prijavama može očekivati i veći rast PDV-a. Od ostalih grupa prihoda rast je zabilježen kod prihoda od akciza i putarine (23 mil KM), a kod prihoda od carina pad od 4,5 mil KM.

Analiza kretanja strukture bruto naplate PDV-a pokazuje određeni pozitivan pomak kod PDV-a na uvoz, tako da je dostignuta naplata iz istog razdoblja 2015, mada je i dalje u zoni negativnog rasta. S druge strane, i pored slabog rasta domaćeg PDV-u u aprilu kumulativni rast domaćeg PDV-a se zadržao na visokih 6,2% (Grafikon 2). Rast domaćeg PDV je neuobičajen, jer premašuje projekcije rasta potrošnje u BiH.

PROJEKCIJE PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA U PERIODU 2016-2019

Osnovne pretpostavke

Projekcije prihoda od indirektnih poreza za period 2016-2019 sastoje se od osnovnog (baseline) i programskog scenarija projekcija. Osnovni scenario projekcija prihoda temelji se na sljedećim pretpostavkama:

- Prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuti period (mart 2016);
- Nastavku harmonizacije akciza na cigarete sa standardima EU i primjenu nove politike oporezivanja rezanog duhana;
- Efektima primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA u periodu 2016-2017;
- Tekućim trendovima u naplati prihoda od indirektnih poreza. Politika akciza na duhan u 2016. utvrđena je Zakonom o akcizama i Odlukom Upravnog odbora UIO.

Politika akciza na duhan u periodu 2017-2019 podrazumijeva kontinuirano godišnje povećanje specifične akcize na cigarete u visini od 0,15 KM/paklici, utvrđivanje minimalne akcize na cigarete (minimalno 60% prosječne ponderirane cijene cigareta) i usklađivanje specifične akcize na rezani duhan sa akcizom na cigarete (minimalno 80% minimalne akcize na cigarete).

Programski scenario projekcija prihoda polazi od sljedećih izmjena politika oporezivanja akcizom/putarinom.

- Povećanje akciza na derivate nafte (dizela, benzina, lož-ulja, kerozina) za 0,15 KM/l;
- Uvođenje akcize na biodizel u visini od 0,45 KM/l;
- Uvođenje putarine od 0,25 KM/l na tečni naftni plin;
- Transformacija putarine od 0,15 KM/l iz budžetskog prihoda u namjenski prihod direkcija za puteve i autoputeve;
- Uvođenje posebne akcize kao namjenskog prihoda fondova zdravstvenog osiguranja u BiH za sljedeće proizvode:
 - Pivo - 0,15 KM/l
 - Bezalkoholna pića - 0,15 KM/l
 - Alkohol – 5 KM/l apsolutnog alkohola
 - Alkoholna pića – 5 KM/l apsolutnog alkohola
 - Voćna prirodna rakija – 2,5 KM/l apsolutnog alkohola.

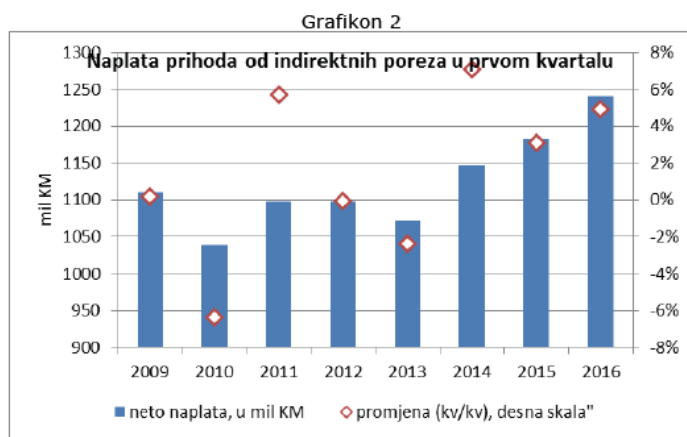
Tekući trendovi naplate

Ukupna naplata

Naplata prihoda u posljednja četiri mjeseca je izvan uobičajenih trendova. U decembru 2015., u mjesecu u kojem je zbog praznika naplata tradicionalno visoka, zabilježena je vrlo loša naplata zbog koje je godišnje izvršenje prihoda palo ispod projektovane naplate. Početak 2016. donio je visok rast prihoda od indirektnih poreza, što je neuobičajeno za taj period fiskalne godine, u kojem se tradicionalno naplati najmanje prihoda u odnosu na ostale kvartale. Indikativno je i da je neto naplata, koja u januaru i februaru rasla po stopi od 4,0% i 4,4% respektivno, brže rasla od bruto naplate zbog pada povrata indirektnih poreza. Pozitivna kretanja su se nastavila i u martu 2016., sa razlikom da je neto rast bio u funkciji rasta bruto naplate, dok su povrati ostali na istom nivou kao u martu 2015. Prema preliminarnom izvještaju UIO bruto naplata je porasla za 5,7% u odnosu na mart 2015, a neto naplata za 6,9%. U cjelini, naplata i bruto i neto prihoda od indirektnih poreza predstavljala je maksimalnu naplatu u mjesecu martu od uspostave UIO. Zahvaljujući rekordnom rastu naplate prihoda u martu kumulativna bruto naplata u prvom kvartalu 2016. je rasla po stopi od 3,3%. Zbog smanjenja isplata povrata od 10,4 mil KM neto naplata u prvom kvartalu 2016. bila je veća za 58,5 mil KM nego u istom kvartalu 2015, odnosno za 4,9%. Trendovi u naplati prihoda u prvom kvartalu 2016. predstavljaju značajno poboljšanje u odnosu na četvrti kvartal u kojem je ostvaren neznatan rast prihoda (Grafikon 1). Posmatrajući trendove u posljednjih šest kvartala moglo bi se zaključiti da je podbačaj u četvrtom kvartalu 2015. bio izuzetak, te da rekordna naplata u prvom kvartalu nagovještava visoko izvršenje prihoda od indirektnih poreza i u 2016. godini.

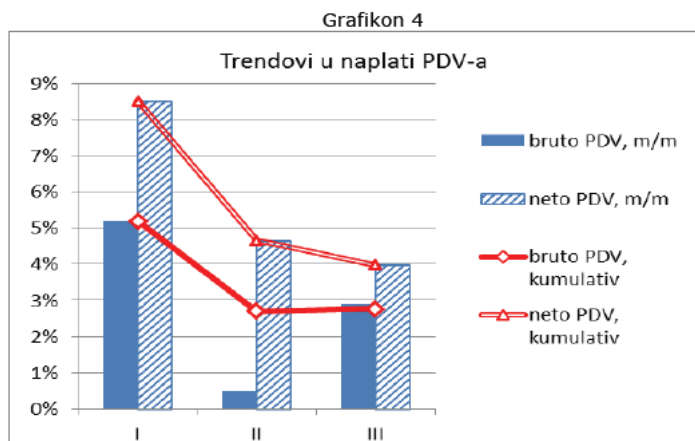
Poređenje naplate prihoda od indirektnih poreza u prvom kvartalu 2016. u odnosu na prvi kvartal prethodne godine ukazuje na zaključak da je naplata prihoda od indirektnih poreza u nominalnom iznosu bila najuspješnija od uspostave UIO.

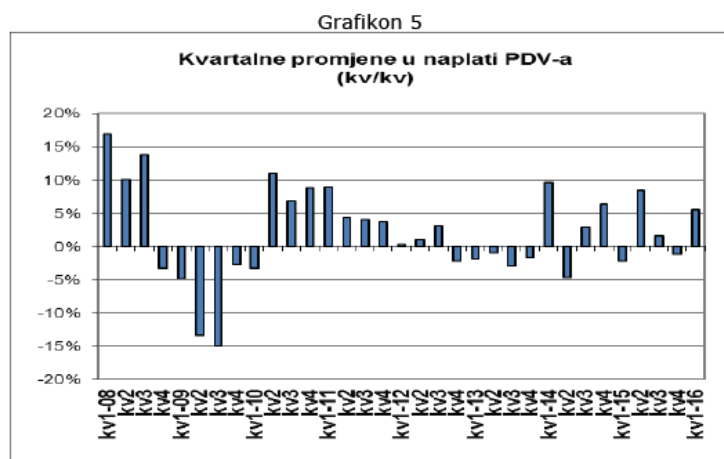
U martu je zabilježen snažan rast kod svih glavnih grupa prihoda, što se, zajedno sa pozitivnim kretanjima u prethodna dva mjeseca, pozitivno odrazilo i na kumulativnu naplatu. Najveći efekti u prvom kvartalu ostvareni su na PDV-u (+40,5 mil KM), te na akcizama i putarinama (+21,6 mil KM). Pad naplaćenih prihoda je ostvaren samo kod prihoda od caarina.

PDV

Naplata PDV-a u januaru 2016. je predstavljala nastavak nestalnih trendova i oscilacija iz druge polovine 2015. Zabilježen je snažan rast neto PDV-a od 8,5%, koji je rezultat kumulativnog efekta rasta bruto naplate i pada povrata. U posljednja dva mjeseca nastupilo je usporavanje rasta. U februaru je zabilježen rast od 4,7%, a u martu 4% (Grafikon 4).

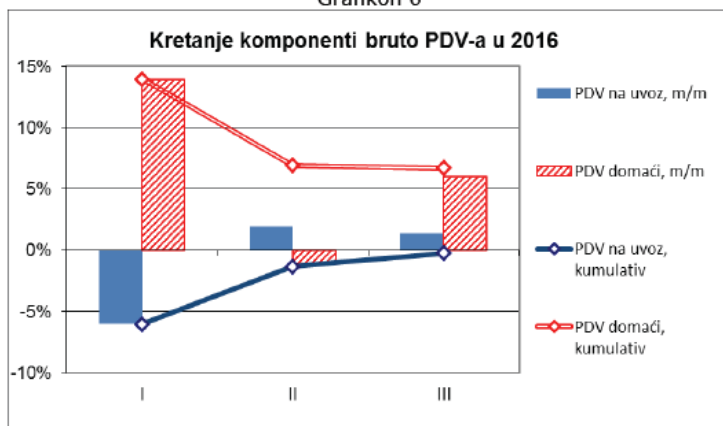

Razlozi za silazni trend je usporavanje rasta bruto naplate i postepen porast isplata povrata, koji su u martu dostigli nivo iz marta 2015. Jedan od razloga za rast povrata je rast izvoza u januaru 2016., a zbog rokova podnošenja PDV prijave i rokova za isplatu povrata efekat se ispoljio u narednim mjesecima. Pregled kretanja kvartalne naplate PDV-a pokazuje snažne oscilacije u naplati, a u cjelini pozitivne trendove u posljednje dvije godine. Nakon slabog rasta u trećem i pada u četvrtom kvartalu 2015. u prvom kvartalu 2016. je ostvaren rast od 5,6% (Grafikon 5).

Prvi kvartal 2016. je započeo snažnim padom PDV na uvoz od 6,1% u januaru. Nasuprot tome, domaći PDV je rastao po stopi od 14% (Grafikon 6).

Grafikon 6

Domaći PDV u januaru se odnosio na poslovanje u decembru, a pad uvoza u decembru 2015. po automatizmu znači manji ulazni PDV na prijavama i veću PDV obavezu. Smirivanje trendova nastupilo je već u februaru, kad je ostvaren skromni rast PDV na uvoz i manji pad domaćeg PDV-a. U martu su zabilježena pozitivna kretanja kod obje komponente, s tim da je domaći PDV rastao po stopi od 6%, a PDV na uvoz 1,3%. U cjelini, prvi kvartal je donio rast domaćeg PDV-a od 6,7%, dok je PDV na uvoz kreće oko naplate u prvom kvartalu 2015. Prosječna stopa izdvajanja iz bruto PDV-a za isplatu povrata u prvom kvartalu 2016. iznosila je 24,1%, što je za 1,9 p.p. ispod udjela u prvom kvartalu 2015. Poređenje isplate povrata PDV-a u prvom kvartalu u 2016.g. sa 2015. ukazuju na smanjenje povrata obveznicima od 1,9% (ili - 4,5 mil KM) i međunarodnim projektima od čak 28,5% ili 6,9 mil KM.

OSNOVNI SCENARIO PROJEKCIJA PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA (2016-2019), APRIL 2016

Tabela 1: Osnovni scenario projekcija (2016-2019)

Vrsta prihoda (neto)	u mil KM					Projektovana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija							
		2015	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018
PDV	3.255,9	3.375,9	3.490,2	3.610,0	3.731,2	3,7%	3,4%	3,4%	3,4%
Akcize	1.408,1	1.464,5	1.504,2	1.545,1	1.583,0	4,0%	2,7%	2,7%	2,5%
Carine	239,9	240,8	252,6	264,6	278,4	0,4%	4,9%	4,8%	5,2%
Putarina	319,8	335,5	342,9	350,1	357,1	4,9%	2,2%	2,1%	2,0%
Ostalo	35,1	29,2	29,4	29,6	29,8	-16,8%	0,7%	0,7%	0,7%
UKUPNO	5.258,7	5.446,0	5.619,4	5.799,4	5.979,5	3,6%	3,2%	3,2%	3,1%
Putarina (0,10 KM/l)	-127,6	-134,2	-137,2	-140,0	-142,8	5,2%	2,2%	2,1%	2,0%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	5.131,1	5.311,8	5.482,2	5.659,3	5.836,7	3,5%	3,2%	3,2%	3,1%

Projekcije za 2017-2019

Projektovane stope rasta prihoda za 2017., 2018., i 2019. godinu iznosi 3,2%, 3,2% i 3,1% respektivno. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projektovanim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2016. godinu, te efektima izmjena politika u oblasti carina i akciza na duhan. Učešće rasta pojedinih prihoda u ukupnom godišnjem rastu indirektnih poreza prikazano je u Tabeli 2.

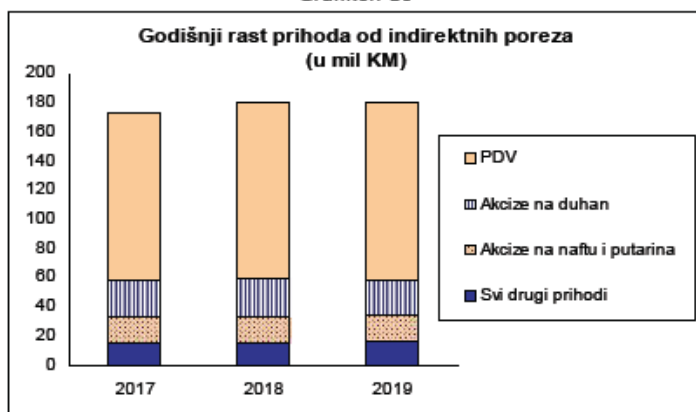
Tabela 2

Učešće u godišnjem nominalnom rastu prihoda (u %)	Projekcija		
	2017	2018	2019
PDV	65,9%	66,5%	67,3%
Akcize na duhan	14,5%	14,9%	13,8%
Akcize na naftu i putarina	10,5%	9,9%	9,6%
Sve ostalo	9,0%	8,7%	9,4%
UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%

⁹ Izvor: Agencija za statistiku BiH, www.bhas.ba.

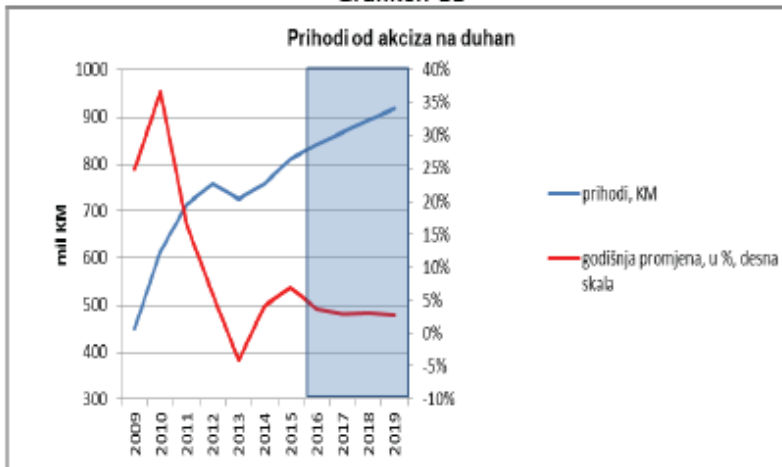
¹⁰ Ibid.

Grafikon 10

Najveći generator suficita prihoda od indirektnih poreza u navedenom periodu je PDV, s bzirom na njegovo značajno učešće u prihodima, te planiranim stabilnim stopama rasta u skladu sa projektovanim stopama rasta potrošnje. U sve tri navedene godine prihodi od PDV-a generišu preko 65% apsolutnog godišnjeg projektovanog rasta prihoda (Grafikon 10 i Tabela 2). Prihodi koji najviše doprinose rastu indirektnih poreza nakon PDV-a su akcize na duhan. Projekcije akciza na duhanske prerađevine temelje se na nastavku primjene politike usklađivanja oporezivanja cigareta sa standardima EU i usklađivanja oporezivanja rezanog duhana sa oporezivanjem cigareta. Projekcije se zasnivaju na pretpostavci prenosa dodatnog poreznog opterećenja u cijelosti na maloprodajne cijene duhanskih prerađevina.

Grafikon 11

Odjeljenje očekuje da će zbog pojačane supstitucije cigareta rezanim duhanom i snaženja crnog tržišta vrijednost tržišta duhanskih preradevina rasti usporeno, a pad potrošnje cigareta biće sve izraženiji. U takvim okolnostima u 2017., 2018. i 2019. može se očekivati nastavak trenda usporavanja rasta prihoda od akciza od 3%, 3,1% i 2,8% respektivno i sve manji nominalni efekti (Grafikon 11). U periodu 2017-2019 planirane su stabilne stope rasta akciza na derivate nafte i putarine, u skladu sa makroekonomskim projekcijama DEP-a. Ako se zajedno posmatraju onda čine cca 10% apsolutnog projektovanog godišnjeg rasta prihoda. Svi ostali prihodi doprinose apsolutnom rastu indirektnih poreza manje od 10%. Tu spadaju carine, ostale nepobrojane akcize i ostali prihodi. Projekcije carina prate projektovane stope rasta uvoza i uključuju efekte primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA.

Razlike u odnosu na prethodne projekcije

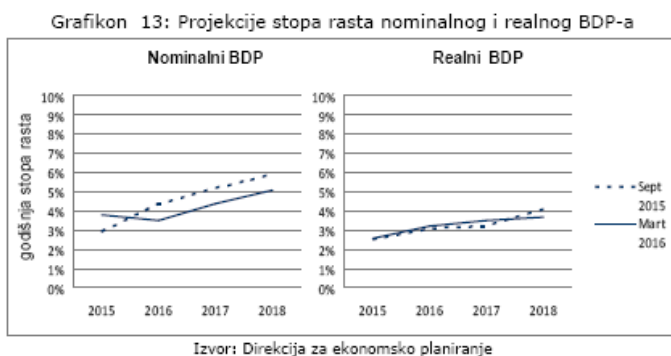
Razlike projekcija u odnosu na one izrađene u oktobru 2015. godine prikazane su u Tabeli 3.

Tabela 3

Razlika u odnosu na projekcije iz oktobra 2015. godine (u mil KM)	Izvršenje	Projekcija		
	2015	2016	2017	2018
PDV	-20,3	8,7	13,7	-0,1
Akcize	2,4	12,1	-2,1	-13,4
Carine	-8,8	-16,7	-16,5	-19,4
Putarina	0,8	10,5	10,1	8,9
Ostalo	11,0	4,9	4,9	5,0
UKUPNO	-14,9	19,5	10,0	-19,0

Projekcije za 2016-2019

Projekcija za 2016. godinu je povećana za 19,5 mil KM ili za 0,4% u odnosu na oktobarske projekcije. Iako nije bilo značajnijih revidiranja projekcija rasta BDP-a i potrošnje od strane DEP-a (Grafikoni 13 i 14), povećane su projekcije prihoda od PDV-a, akciza na derivate nafte i putarine i to zbog pozitivnih trendova naplate u prvom kvartalu 2016.

Grafikon 14: Projekcije stopa rasta privatne i vladine potrošnje (nominalne stope)

Projekcije prihoda od carina su smanjene zbog nižeg ostvarenja u 2015. godini, blagog smanjenja projekcije uvoza i pada učešća uvoza iz zemalja koje ne podliježu ugovorima o bescarinskoj trgovini. Projekcije akciza na duhan su smanjene, a razlog za niži rast prihoda od akciza na duhanske prerađevine u odnosu na oktobarske projekcije su niže stope rasta agregatne potrošnje i lošiji tekući trendovi od projektovanih.

Projekcije za 2017. i 2018. godinu su revidirane u skladu sa makroekonomskim projekcijama i projektovanim iznosima pojedinih vrsta prihoda za 2016. godinu. Izraženo u % projekcije su u periodu 2016-2019 revidirane u rasponu od -0,3% do 0,4% (Tabela 4).

Tabela 4: Razlike projekcija iz aprila 2016 i oktobra 2015 u %

Vrijeme izrade projekcije	2015	2016	2017	2018	2019
oktobar 2015	5.273,6	5.426,5	5.609,3	5.818,4	n/a
april 2016	5.258,7	5.446,0	5.619,4	5.799,4	5.979,5
Promjena u %	-0,3%	0,4%	0,2%	-0,3%	n/a

Rizici po projekcije

S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uslove u BiH i u svijetu ostvarenje projektovanog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2016-2019 je podložno sljedećim rizicima:

- Projekcije prihoda od indirektnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svako odstupanje ovih parametara od projektovanih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda;
- Slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera BiH (EU, zemlje CEFTA) povećava nivo rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od indirektnih poreza u cjelini;
- Uvođenje dodatne namjenske akcize na cigarete bi predstavljalo snažan udar na legalno tržište cigareta i prihode od akciza. Pomjeranje dinamike usklađivanja visine ukupne minimalne akcize u BiH sa minimalnom akcizom u EU nepovoljno bi se odrazilo na cjenovne odnose domaćih i cigareta iz zemalja u okruženju na štetu BiH, što bi u konačnici dovelo do smanjenja domaće proizvodnje cigareta i erozije prihoda od akciza i pripadajućeg PDV-a.
- Eventualne izmjene politika PDV-a u smislu diferenciranih stopa PDV-a, pored fiskalnih gubitaka i makroekonomskih implikacija u smislu distorzija na tržištu, mogu destabilizovati postojeći sistem PDV-a i naplatu prihoda, umanjiti efikasnost rada UIO, opteretiti poslovne subjekte i značajno povećati rizik od prevara.
- Svaka izmjena politike oporezivanja derivata nafte koja bi išla u pravcu povećanja namjenske putarine dovela bi do povećanja jaza u oporezivanju supstituta (dizel i lož-ulje) i distorzija na tržištu derivata, sa negativnim posljedicama po prihode od putarine.

Politika prihoda u 2017. godini

Projekcija prihoda u periodu od 2017. do 2019. godine zasnovana je na projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2016. godinu, projektovanim relevantnim makroekonomskim pokazateljima za navedeni period, te efektima planiranog kontinuiranog povećanja posebne akcize na cigarete u 2017. i 2018. godini.

Imajući u vidu sve naprijed navedene činjenice, kao i ukupnu ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi Federacija BiH i kantoni, prihodi u 2017. godini će se planirati u skladu sa nezvaničnim procjenama koje je sačinilo Federalno ministarstvo finansija, a na osnovu prognoza makroekonomskih pokazatelja izrađenih od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), kao i daljoj primjeni Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u skladu sa dinamikom smanjenja i ukidanja carina na uvoz dobara porijeklom iz EU, te primjenom člana 21. Zakona o akcizama, koji podrazumijeva kontinuirano usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u EU.

Projekcija prihoda koji prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH pripadaju Općini Maglaj, u 2017. godini, osim što se temeljila na evidentiranom prilivu za period januar - maj 2015. godine, koji odražava primjenu, kako postojećih, tako i novih i izmijenjenih propisa,

zasniva se i na respektovanju relevantnih činjenica sistematizovanih u stavovima i preporukama Federalnog ministarstva finansija o mogućem trendu rasta prihoda.

Naime, Federalno ministarstvo finansija je svojim aktom broj:05-14-2-3717/16 od 23.05.2016. godine, putem Kantonalnog ministarstva finansija ZE-DO kantona, dana 30.05.2016. godine dostavilo Projekciju prihoda od indirektnih I direktnih poreza za kantone I općine kantona za 2016. Godinu I period 2017-2019. Godinu.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza radjene su u skladu sa planom prihoda od indirektnih poreza na Jedinstvenom računu, prema osnovnom scenariju, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu UIO (OMA), u aprilu 2016. Godine, a temelje se na historijskom trendu naplate prihoda I predviđanjima kretanja makroekonomskih pokazatelja u navedenom period.

U obzir su uzeti i efekti kontinuiranog uskladjivanja stopa akciza na duhan u BiH, sa minimalnim standardima u EU I efekti primjene Dporazuma o slobodnoj trgovini između BiH I EFTA.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza za korisnike u Federaciji BiH radjene su prema primjenjivanim koeficijentima raspodjele iz Uputstva o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave I nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza I načinu raspoređivanja tih prihoda za 2016. Godinu, objavljenog u "Službenim novinama Federacije BiH", broj:01/16.

Revidirane projekcije prihoda od indirektnih poreza radjene su opreznim pristupom, na bazi poznatog prosječnog koeficijenta raspodjele između entiteta, ne uzimajući u obzir neizvršena poravnjenja između Federacije BiH i Republike Srpske u skladu sa Zakonom o uplatama na Jedinstveni račun I raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", broj:55/14, 34/07 I 49/09).

Procjene prihoda po osnovu poreza na dobit radjene su na bazi historijskog trenda ostvarenja I procjena kretanja makroekonomskih pokazatelja, preuzetih od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) u aprilu 2016. Godine, a uključuju im procjenu efekata primjene novog Zakona o porezu na dobit.

Plan prihoda po osnovu poreza na dohodak, također radjen na bazi historijskog trenda ostvarenja i procjena kretanja makroekonomskih pokazatelja, preuzetih od DEP-a, pod pretpostavkom da neće doći do izmjena poreznih politika.

Rizici ostvarenja projiciranih prihoda mogu biti odstupanje od predviđenog ekonomskog rasta, izmjene poreznih politika, povećan povrat PDV-a od predviđenog, odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele i promjena nivoa zaduženosti kada je riječ o prihodima od indirektnih poreza, različita ekonomska kretanja u zavisnosti od kantona, kada se radi o prihodima po osnovu direktnih poreza, izmjene makroekonomskih pretpostavki, razvoj drugih nepredviđenih događaja i sl.

Prilog : Tabela broj:1,2 i 3.

Tabela broj 1

Makroekonomski pokazatelji za period 2014-2019

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nominalni BDP u mil. KM	28.217	29.277	30.302	31.631	33.229	34.897
Nominalni rast u %	0,1	3,8	3,5	4,4	5,1	5
BDP deflator (prethodna godina = 100)	99,7	101,1	100,3	100,8	101,3	101,2
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	28.302	28.954	30.224	31.373	32.804	34.492
Realni rast u %	0,4	2,6	3,2	3,5	3,7	3,8
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-0,9	-1	0	1,2	1,3	1,4
Potrošnja u mil. KM	29.401	29.748	30.297	31.298	32.345	33.405
Realni rast u %	1,9	1,4	1,8	2	2	1,9
Vladina potrošnja u mil. KM	6.078	6.187	6.311	6.500	6.695	6.896
Realni rast u %	0,9	1	1,2	1,5	1,8	1,5
Privatna potrošnja u mil. KM	23.324	23.561	23.986	24.798	25.649	26.510
Realni rast u %	2,2	1,5	2	2,2	2,1	2
Investicije u mil. KM	5.095	5.041	5.418	5.906	6.425	7.046
Realni rast u %	7,5	-1,7	6,9	8,6	8,4	9,2
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	5.234	5.250	5.627	6.053	6.557	7.164
Realni rast u %	11,7	-0,4	6,5	7,1	7,9	8,7
Vladine investicije u mil. KM	1.155	1.244	1.401	1.573	1.763	1.987
Realni rast u %	11,6	6,8	11,7	10,6	10,8	11
Privatne investicije u mil. KM	4.079	4.006	4.226	4.480	4.793	5.177
Realni rast u %	11,8	-2,5	4,9	5,9	6,9	7,9
Uvoz (robe i usluge) u mil. KM	15.536	15.311	15.846	16.769	17.615	18.576

Nominalni rast u %	7,1	-1,5	3,5	5,8	5	5,5
Realni rast u %	8,1	0,5	3,5	3,8	3,5	3,4
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	9.257	9.799	10.434	11.196	12.075	13.022
Nominalni rast u %	3	5,9	6,5	7,3	7,8	7,8
Realni rast u %	4,2	5,5	6	5,7	5,6	5,5
Bilans tekućeg računa u mil. KM	-2.067	-	-1.318	-1.485	-1.467	-1.519
		1.480				
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-7,3	-5,1	-4,4	-4,7	-4,4	-4,4

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), april 2016. godine

Tabela broj 2

Izvršenje prihoda od indirektnih poreza kantona i općine kantona pojedinačno na Jedinstvenom računu za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. godinu i revidirane projekcije prihoda za period 2017.-2019. godina

Indirektni porezi	Izvršenje 2015	2016	2017	2018	2019
Zeničko Dobojski kanton	210.588.596	204.161.641	199.530.240	208.840.682	222.399.787
Kanton	176.862.664	171.718.215	167.822.792	175.653.707	187.058.128
Breza	1.030.395	1.059.694	1.035.655	1.083.981	1.154.359
Doboj Jug	361.254	327.319	319.894	334.820	356.559
Kakanj	3.296.443	3.015.424	2.947.019	3.084.533	3.284.798
Maglaj	2.099.789	2.168.487	2.119.295	2.218.185	2.362.202
Olovo	1.133.024	1.033.100	1.009.664	1.056.777	1.125.389
Tesanj	4.207.788	3.999.426	3.908.699	4.091.086	4.356.702
Usora	570.617	605.540	591.803	619.418	659.634
Vares	952.397	906.264	885.705	927.034	987.222
Visoko	3.091.185	3.119.757	3.048.985	3.191.257	3.398.451
Zavidovici	3.483.227	3.633.238	3.550.818	3.716.506	3.957.802
Zenica	10.720.622	9.788.877	9.566.816	10.013.221	10.663.336
Zepce	2.779.193	2.786.301	2.723.094	2.850.158	3.035.206
općine	33.725.933	32.443.426	31.707.448	33.186.975	35.341.659

Napomena: Rapodjela prihoda za kantone i općine pojedinačno za 2016. godinu. i period 2017-2019. godina urađena je prema metodologiji utvrđenoj Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) i na bazi statističkih podataka korištenih za izračun.

Maj 2016. godine

Sektor za poreznu politiku i javne
prihode

Tabela broj 3

Izvršenje prihoda od poreza na dohodak za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. godinu i projekcije za period 2017-2019. godina

KANTON:

Zeničko-dobojski kanton

Vrsta prihoda	IZVRŠENJE 2015.	Projekcije			
		2016.	2017.	2018.	2019.
Porez na dohodak	36.325.705	36.761.613	38.048.270	39.456.056	39.929.529
Kanton	23.708.822	24.093.561	24.936.836	25.859.499	26.169.813
Općine	12.616.883	12.668.052	13.111.434	13.596.557	13.759.716

Maj 2016. godine

Sektor za poreznu politiku i javne prihode

U prognoziranju prihoda u Budžetu Općine Maglaj značajno mjesto zauzima planiranje i očekivani priliv prihoda od indirektnih poreza i, kao što je već naznačeno, oslanja se na nezvanične projekcije Federalnog ministarstva finansija i u direktnoj je vezi sa utvrđenim koeficijentom učešća Općine Maglaj u raspodjeli na nivou FBiH (Uputstvo koje se donosi za svaku budžetsku godinu i u 2016. godini iznosi 1,060%, što predstavlja povećanje za 3,49% u odnosu na koeficijent iz 2015. Godine koji je iznosio 1,023%), iz jednostavnog razloga što indirektni porezi u strukturi ukupnih prihoda Općine Maglaj, izuzimajući tekuće i kapitalne potpore učestvuju sa cca 40%.

Projekcija, također, mora obuhvatiti i realne kvantifikacije direktnih prihoda, posebno sa aspekta novih odnosa u raspodjeli istih sa kantonima, što je definisano izmjenjenim odredbama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, a prema kojim jedinicama lokalne samouprave pripada 34,46%, a kantonima 65,54% od prihoda po osnovu poreza na dohodak, izuzimajući sarajevski kanton.

Prihodi od indirektnih poreza u Općini Maglaj su predstavljeni prihodima od indirektnih poreza koji pripadaju Općini Maglaj shodno koeficijentu učešća istih u raspodjeli, kao i prihodima od indirektnih poreza koji se uplaćuju na poseban račun budžeta Federacije, a pripadaju Cestama Federacije BiH, u omjeru 40% Direkciji za ceste Federacije BiH, a 60% nadležnim kantonalnim ustanovama za ceste u skladu sa Zakonom o cestama u Federaciji BiH” (“Službene novine Federacije BiH”, broj:6/02). Pripadajući dio Direkciji za puteve ZE-DO Kantona, dijeli se u omeru 42:58, na način da je 42% pripadajući dio Općine Maglaj, a 58% je dio koji pripada kantonu).

Imajući u vidu da je na nivou Federacije BiH donesen Zakon o porezu na dohodak koji se primjenjuje od 01.01.2009. godine, porez na dohodak je predstavljen na način što su porezi, koji po definiciji predstavljaju porez na dohodak u 2017. godini, planirani u dvije grupe, porezi koji predstavljaju zaostale obaveze po osnovu poreza na dobit građana i poreza na plaću, te porez na dohodak koji je regulisan novim zakonom.

Iz tabelarnog pregleda je vidljivo da se ukupni prihodi od poreza (koji se sastoje od poreza na dobit pojedinaca i preduzeća, poreza na plaće, poreza na imovinu, domaćeg poreza na promet dobara i usluga, poreza na dohodak, indirektnih poreza i posebnog poreza na plaću) u 2017. godini očekuju u iznosu od 3.525.000 KM ili 2.48% više u odnosu na prethodnu godinu i predstavljaju 48.44% ukupnog prihodovnog potencijala 2017. godine.

Na neporezne prihode se odnosi iznos od 1.544.000 KM, dok se od tekućih transfera i donacija u 2017. godini očekuje 1.750.000 KM, a od kapitalnih transfera iznos od 200 000 KM. Primici u 2017. godini se planiraju u iznosu od 257.705 KM.

Na osnovu iznesenog se vidi da ukupni Budžet Općine Maglaj u 2017. godini iznosi 7.277.000 KM i 5,32% manje u odnosu na plan prethodne godine, odnosno 16,62% manji u odnosu na izvršenje prihoda i primitaka prethodne 2015. godine

Prihodi koji se prikupljaju od strane kantona i direktni općinski prihodi

Porez na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza) su kroz reformu direktnih poreza inkorporirani u novu grupu poreza Porez na dohodak. Za 2017. do 2019. godina planirani su simbolični iznosi koji bi se mogli desiti od eventualnih zaostalih neplaćenih obaveza po osnovu ovih poreza tretiranih tadašnjim poreznim propisima.

Napredak u fiskalnoj politici iskazan je i kroz prezentiranje zakona iz oblasti direktnog oporezivanja, čijim je usvajanjem izvršena reforma u oblasti direktnog oporezivanja. Usvojen je novi Zakon o porezu na dobit, koji se primjenjuje od 01.01.2008. godine i Zakon o porezu na dohodak, čija je primjena započela od 01.01.2009. godine.

Porez na dobit preduzeća izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija predstavlja u cijelosti prihod kantona. Porez na dobit, bez obzira na novi Zakon o porezu na dobit (čija je implementacija počela 01.01.2008. godine), pokazuje u 2009. godine da nije došlo do očekivanog povećanja prihoda u odnosu na 2008. godinu, iako je proširena porezna osnovica i uveden porez po odbitku za nerezidentna pravna lica. Međutim, treba napomenuti da je došlo do prenosa poreznih podsticaja u 2008. godini.

Uzimajući u obzir novi pristup, kada je riječ o poreznim olakšicama, određeno povećanje prihoda po ovom osnovu bilo je u 2010. g. u iznosu od 147,3 mil KM, u 2011. g. u iznosu od 155,9 mil KM i u 2012. g. u iznosu od 166,2 mil KM.

Provedena reforma u oblasti direktnog oporezivanja, odnosno sa primjenom Zakona o porezu na dohodak od 01.01.2009.g, porez na dohodak kao sintetički porezni oblik, zamijenio je ne samo porez na plaću već i cijeli niz drugih poreza koje su plaćali građani, a koji su u većini slučajeva bili prihodi jedinica lokalne samouprave.

Uvažavajući izmjene u poreznom sistemu Federacije BiH izvršene su i izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH koje se primjenjuju od 01.01.2009.g. odnosno, istovremeno sa Zakonom o porezu na dohodak propisano je da kantonima pripada 65,54% prihoda po osnovu poreza na dohodak uplaćenog u svakoj općini, a općinama 34.46%.

Prema projekcijama prihoda od poreza na dohodak i prihoda koji su tretirani ranijim propisima o porezima građana, prezentirani u okviru Dokumenta okvirnog budžeta 2017-2019. godina Općine Maglaj procjenjujemo da će biti ostvareno 661.000 KM u 2017. godini, što u odnosu na prihode koji su planirani u prethodnoj 2016. godini po istom osnovu pretstavlja povećanje od 5,42%. Prihod od Poreza na imovinu u projekcijama za 2017. godinu iznosi 550.000 KM, i isti je za 10% veći u odnosu na iste planirane prihode prethodne 2016. godine.

Neporezni i ostali prihodi

Neporezni prihodi Općine uključuju: naknade i takse, novčane kazne po općinskim propisima, i ostale neporeske prihode.

Očekivani ukupni iznos neporeskih prihoda koje prikuplja Općina u 2017. godini bi trebao iznositi 1.544.000 KM. Dalje ostvarenje ukupnih neporeskih prihoda se očekuje u iznosu od 1.577.000 KM u 2018. godini i 1.642.000 KM u 2019. godini.

Tekuće transferi sa donacijama očekuju se u iznosu od 1.750.000 KM u 2017. godini, 1.145.000 KM u 2018. godini i 1.110.000 KM u 2019. godini.

Kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija, kao i od ostalih nivoa vlasti očekuju se u iznosu od 200.000 KM u 2017. godini, u 2018. Godini 250.000, dok se u 2019. godini očekuje isti iznos od 250.000 KM.

Kapitalni primici očekuju se u iznosu od 257.705 KM na ime prodaje stalnih sredstava i kapitalnih potpora u 2017. godini, 251.815 KM u 2018. godini i u 2019. godini 152.798 KM.

Ukupno raspoloživi prihodi i primici za 2017. godinu iznose 7.277.000 KM, što je za 409.000 KM manje od planiranih prihoda u odnosu na 2016. godinu ili 5,32%. Očekivani pad prihoda u 2018.godini u odnosu na 2017. godinu iznosi 342.000 KM, odnosno 4,70% i u 2019. godini u odnosu na 2018. Godinu porast od 147.000 KM, odnosno 2,12%.

Dokument okvirnog budžeta Općine Maglaj za 2017 – 2019. godine sastoji se od:

Opis	2016.	2017.	2018.	2019.
I Prihodi i primici	7.684.000	7.277.000	6.935.000	7.082.000
II Rashodi i izdaci	7.584.000	7.177.000	6.835.000	6.982.000
III Suficit	100.000	100.000	100.000	100.000
Raspored suficita				
a) Finansiranje obaveza iz prethodnih godina	1.000.000	100.000	100.000	100.000
b) Nerasporedjeni dio	0	0	0	0

Tabela 1. Rekapitulacija DOB Općine Maglaj za period 2017 -2019. godina

U slijedećoj tabeli data je prognoza prihoda po ekonomskoj klasifikaciji na nivou potkategorije:

Projekcija prihoda po ekonomskoj klasifikaciji na nivou podkategorije za period 2017.-2019.

Podkategorija	Vrsta prihoda	Realno 2015.	Plan za 2016.	Projekcija		
				2017.	2018.	2019.
	I Porezni prihod	3.186.789	3.440.000	3.525.295	3.711.185	3.927.202
711	Porez na dobit pojedinaca i preduzeća (porez na dohodak od 01.1.2009.)	4.000	7.000	10.000	12.000	14.000
713	Porezi na plaće (porez na dohodak od 01.01.2009.god)	0	1.000	1.000	1.000	1.000
714	Porezi na imovinu	327.000	500.000	550.000	580.000	600.000
715	Domaći porezi na promet dobara i usluga	0	0	0	0	0
716	Porez na dohodak	580.000	619.000	650.000	680.000	700.000
717	Prihodi od indirektnih poreza	2.275.789	2.313.000	2.314.295	2.438.185	2.612.202
719	Poseban porez na plaću	0	0	0	0	0
	II Neporezni prihodi	1.477.000	2.113.000	1.544.000	1.577.000	1.642.000
721	Prihodi od poduzetničke aktivnosti i imov. i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	32.000	45.000	46.000	51.000	41.000
722	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	1.443.000	2.065.000	1.495.000	1.521.000	1.596.000
723	Novčane kazne po općinskim propisima	2.000	3.000	3.000	5.000	5.000
	III Tekuće potpore-grantovi i donacije	3.615.000	1.841.000	1.740.000	1.135.000	1.100.000
731	Potpore iz inostranstva	0	0	0	0	0
732	Tekuće potpore viših nivoa vlasti	3.615.000	1.841.000	1.740.000	1.135.000	1.100.000
	IV Donacije	66.000	0	10.000	10.000	10.000
733	Donacije	66.000	0	10.000	10.000	10.000
741	Kapitalni transferi od inostranih vlada i medj. Organizacija	43.000	0	50.000	100.000	100.000
742	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti	120.000	140.000	150.000	150.000	150.000
	V Kapitalni primici	220.211	150.000	257.705	251.815	152.798
811	Primici od prodaje stalnih sredstava	220.211	150.000	257.705	251.815	152.798
	UKUPNO	8.728.000	7.684.000	7.277.000	6.935.000	7.082.000

Tabela 2. Prognoza prihoda po ekonomskoj klasifikaciji Općine Maglaj

Poglavlje 4.

Srednjoročni okvir rashoda za period 2017 - 2019. godina

Osnovni cilj programskog budžetiranja, odnosno srednjoročnog okvira rashoda za period 2017 – 2019. godina je unapređenje raspodjele raspoloživih resursa putem izrade budžeta, kojim se u obzir uzimaju vladine politike i prioriteti, dugoročni ili strateški pogledi na prihode, prioriteti i održivost, veći izlazni rezultati i korist iz javne potrošnje, kao i veći stepen fiskalne održivosti, te unapređenje odgovornosti i transparentnosti.

Struktura potrošnje u javnom sektoru

U ovom poglavlju sadržani su pokazatelji upravljanja resursima javnog sektora koji su važan element procesa srednjoročnog planiranja budžeta i pružaju kontekst politika za izradu planova potrošnje i budžetskih plafona.

Na poseban način, tim putem se vrše razmatranja i daju preporuke po pitanju plaća u javnom sektoru, materijalnim troškovima, tekućim transferima i kapitalnim potrošnjama u ukupnim budžetima, što je i bio osnov projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji na nivou podkategorije za ovaj srednjoročni period.

Plaće i naknade troškova u javnom sektoru

Ukupno očekivana potrošnja na plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosom poslodavca u javnom sektoru Općine Maglaj iznosi 1.841.000 KM u 2016. godini, i povećana je u odnosu na prošlogodišnju 2015. Godinu za 141.000 KM. Posmatrano u ovom srednjoročnom periodu potrošnje, potrošnja na plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosom poslodavca u 2017. godini je 1.933.000, odnosno za 92.000 KM više nego 2016. godine. Uz nepromijenjeni plan za 2018. i 2019. Godinu.

U toku 2015. godine, odnosno 12.02.2015. godine Općinsko vijeće Maglaj donijelo je Oduku o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće, dodataka na plaću, naknada plaće izabranih dužnosnika, nosioca izvršnih funkcija i savjetnika, državnih službenika i namještenika Općine Maglaj, čije su odredbe usklađene sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 45/10, 111/12).

Sredstva za finansiranje plaća i naknada troškova zaposlenih za period 2017-2019. godina planirana su shodno navedenoj Odluci.

Materijalni troškovi

Ukupna općinska budžetska potrošnja na materijalne troškove procjenjuje se na 1.886.000 KM u 2016. godini, što predstavlja 24,54% ukupne budžetske potrošnje. U 2017. godini budžetska potrošnja na materijalne troškove procjenjuje se na 1.756.000 KM, što je za 130.000 KM manje u odnosu na 2016. godinu, ili 6,90%, u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu manja za

136.000 KM, ili 7,74%, dok je u 2019. godini za 86.000 KM veća u odnosu na 2018. godini ili za 5,31%.

Alokacije za materijal i usluge i energiju obezbjeđuju resurse neophodne da bi zaposleni u javnom sektoru vršili svoje nadležnosti, na lokalnom nivou. Nedovoljan nivo potrošnje na materijalne troškove rezultira manje efikasan i djelotvoran javni sektor. Bez dovoljno resursa za materijalne troškove, rukovodioci programa imaju ograničenu mogućnost za pružanje adekvatnih usluga zajednici, a što je osnovna uloga i zadaća svake administracije.

Obzirom na novi Zakon o budžetima u FBiH i uspostavljanjem obaveza programskog budžetiranja, sve više se stvaraju pretpostavke unapređenja transparentnosti pri raspodjeli resursa, kao i pomoći vladi odnosno Općinskom načelniku pri raspodjeli resursa na budžetske programe koji odražavaju najviše ekonomske i socijalne prioritete u Općini. Umjesto da uvede nove programe i usluge, budžetski korisnici i Općinski načelnik trebaju da se usmjere na osiguravanje adekvatnijih sredstava za postojeće visokoprioritetne programe i usluge, kako bi isti odgovorili na vladine strateške i programske ciljeve. U isto vrijeme Općinski načelnik i budžetski korisnici treba da izvrše sistematski pregled programa i usluga, i gdje to bude moguće preraspodijeliti sredstva sa programa niskog prioriteta koji daju slabe rezultate, na programe višeg prioriteta.

Tekući transferi

Ukupno projicirani tekući transferi u 2016. godini iznose 2.755.000 KM, od čega se veći dio finansira iz tekućih grantova viših nivoa vlasti. U poređenju sa izvršenjem 2015. godine tekući transferi manji su za 947.000 KM ili 25,58%. Tekući transferi za 2017. godinu iznose 2.583.000 KM i u odnosu na plan 2016. godinu manji su za 172.000 KM, ili 6,24%, u 2018. godini planirani u iznosu od 2.387.000 KM i manji su u odnosu na plan iz 2017. godine za 196.000 KM ili 7,59%, dok su 2019. Godini veći za 46.000 KM u odnosu na 2018. Godinu i iznose 2.433.000 KM. Tekući transferi podrazumijevaju transfere pojedincima, transfere neprofitnim organizacijama i subvencije. Tekući transferi su planirani na bazi dosadašnjih važećih propisa.

Kapitalni budžet Općine Maglaj

Ukupna kapitalna potrošnja Općine Maglaj planirana je u 2016. godini na temelju procjena na iznos od 1.052.000 KM, u 2017. godini 855.000 KM, u 2018 godini. 845.000 KM, i u 2019. godini 860.000 KM, što predstavlja učešće u ukupnoj općinskoj potrošnji u 2016. godini 13,69%, u 2017. godini 11,75%, u 2018. godini 12,18% i u 2019. godini 12,14%.

Kapitalni budžet odnosi se na kapitalne transfere i kapitalne izdatke. Kapitalni transferi odnose se na transfere neprofitnim organizacijama za sufinansiranje nabavke potrebne opreme, kapitalne transfere MZ, transfere pojedincima-poticaaj u zapošljavanju i inicijalna sredstva za sufinansiranje javnih radova za kategoriju demobilisanih, nezaposlenih boraca, kao i rekonstrukciju, sanaciju i izgradnju infrastrukture, koja podrazumijeva finansiranje, kapitalnih projekata kao što su:

sufinansiranje projekata koji budu donirani Općini Maglaj,
izgradnja i rekonstrukcija ulica i puteva na općini Maglaj,
sufinansiranje uređenja obala rijeke Bosne,
sufinansiranje izgradnje Sportske dvorane u Novom Šeheru,
uređenje deponije Nekolj i ostali projekti.

Kapitalni izdaci odnose se na finansiranje nabavke zemljišta, opreme za općinsku administraciju, izdatke vezane za sufinansiranje investicije „Servisna saobraćajnica Poslovne zone Misurići“ i investicije „Vodovod i kanalizacija“ na području općine Maglaj, sufinansiranje projekta „Obnova Delibegovog hana“ i sufinansiranje projekata odobrenih od strane donatora.

Finansiranje obaveza u periodu 2017 – 2019. godine planirano je kroz ostvarivanje viška prihoda nad rashodima za sve tri godinu srednjoročnog plana, tako što bi se cjelokupni iznosi viška prihoda nad rashodima rasporedili za finansiranje neizmirenih obaveza iz prethodnih godina.

Srednjoročne procjene potrošnje po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji

Na osnovu prognoze prihoda u slijedećim tabelama su sažete srednjoročne procjene budžeta po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2017–2019.godine.

OPĆINA MAGLAJ-
Tabela 3. Ekonomska
klasifikacija potrošnje

Redni broj	Ekonomski kod		OSTVARENO 2015. GODINA	PLAN 2016. GODINA	PROJEKCIJA		
					2017. GODINA	2018. GODINA	2019.GODINA
1		UKUPNO PLAĆE I NAKNADE (2+3+4)	1.700,00	1.841,00	1.933,00	1.933,00	1.933,00
2	611100	Bruto plaće	1.284,00	1.414,00	1.492,00	1.492,00	1.492,00
3	611200	Naknade	282,00	280,00	285,00	285,00	285,00
4	612000	Doprinosi	134,00	147,00	156,00	156,00	156,00
5	613000	MATERIJALNI TROŠKOVI	1.625,00	1.886,00	1.756,00	1.620,00	1.706,00
6	614000	TEKUĆI TRANSFERI (7+8+9+10)	3.702,00	2.755,00	2.583,00	2.387,00	2.433,00
7	614400 614500 614600	Subvencije	153,00	303,00	203,00	230,00	250,00
8	614200	Transferi pojedincima	2.531,00	1.159,00	1.145,00	1.080,00	1.080,00
9	614100	Transferi drugim nivoima vlasti	32,00	44,00	45,00	45,00	45,00
10	614300 614700 614800	Ostali tekući transferi	986,00	1.249,00	1.190,00	1.032,00	1.058,00
11	615100 615200 615300	Kapitalni grantovi	1.385,00	685,00	585,00	590,00	595,00
12	616000	Otplate kamate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	821000	Nabavka stalnih sredstava	266,00	367,00	270,00	255,00	265,00
14	823000	Otplata duga	0,00	100,00	100,00	100,00	100,00
15	822000	Pozajmice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16		Ostalo	0,00	50,00	50,00	50,00	50,00
		UKUPNO (1+5+6+11+12+13+14+15+16)	8.678,00	7.684,00	7.277,00	6.935,00	7.082,00

Tabela 3. Rashodi i kapitalni transferi

OPĆINA MAGLAJ

Tabela 4.

		2015. GODINA	2016. GODINA	2017. GODINA	2018. GODINA	2019. GODINA
1	Opšte vladine usluge (2+3+4)	2.443,00	2.935,00	2.712,00	2.571,00	2.606,00
2	Opšte javne usluge	2.088,00	2.708,00	2.492,00	2.361,00	2.394,00
3	Obrana	347,00	217,00	200,00	190,00	192,00
4	Javni red i sigurnost	8,00	10,00	20,00	20,00	20,00
5	Društvene djelatnosti (6+7+8+9+10)	5.007,00	2.837,00	2.752,00	2.657,00	2.723,00
6	Obrazovanje	374,00	382,00	385,00	390,00	395,00
7	Zdravstvo	114,00	201,00	190,00	180,00	185,00
8	Socijalna pomoć i zaštita	2.555,00	1.339,00	1.232,00	1.157,00	1.182,00
9	Stambene i komunalne usluge	881,00	480,00	545,00	550,00	576,00
10	Kultura, rekreacija i religija	1.083,00	435,00	400,00	380,00	385,00
11	Ekonomske usluge (12+13+14+15+16)	1.228,00	1.762,00	1.663,00	1.557,00	1.603,00
12	Gorivo i energija					
13	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov					
14	Ruda i mineralni resursi					
15	Transport i komunikacije					
16	Ostali ekonomski poslovi i usluge					
17	Ekonomski poslovi	904,00	1.507,00	1.423,00	1.327,00	1.370,00
18	Zaštita životne sredine	324,00	255,00	240,00	230,00	233,00
19	Ostala potrošnja		150,00	150,00	150,00	150,00
	UKUPNA POTROŠNJA (1+5+11+17)	8.678,00	7.684,00	7.277,00	6.935,00	7.082,00

Tabela 4. Potrošnja po funkcionalnoj klasifikaciji Općine Maglaj

Poglavlje V.

Budžetski prioriteti za period 2017 – 2019. godine

Budžet je primarni instrument za izradu politika Općinskog načelnika. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi Općinskog načelnika za Općinu prevode u usluge, programe, aktivnosti koje ispunjavaju socijalne i ekonomske potrebe njenih građana. Sve vlade širom svijeta, pa i Općinski načelnik, kao vlada na lokalnom nivou suočavaju se sa dilemom zahtjeva za sredstva za programe i usluge koja nadmašuju nivo raspoloživih sredstava. Ni BiH, kao ni Općina Maglaj nisu izuzetak u tom smislu. Suočeni sa zahtjevima budžetskih korisnika i prioritetima koji prelaze nivo raspoloživih resursa, obaveza je Općinskog načelnika da donosi odluke o tome koje su njegove najvažnije prioritete politike. Idealno, ti prioriteti bi trebali biti usklađeni sa srednjoročnim i dugoročnim društvenim i ekonomskim razvojnim političkim ciljevima Općine.

U ovom poglavlju izložene su preporuke Službe za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva Općine Maglaj o srednjoročnim budžetskim prioritetima. Međutim, to su samo preporuke, a donošenje konačnih odluka je odgovornost Općinskog načelnika i Općinskog vijeća Maglaj.

Početna budžetska ograničenja za 2017. godinu namijenjena su za osiguranje realnog okvira unutar kojeg resorne službe i budžetski korisnici mogu razviti detaljne zahtjeve budžetskih korisnika.

Pregled prioriteta

Na osnovu dostavljenih zahtjeva resornih službi, kao i ostalih budžetskih korisnika (koji se finansiraju iz budžeta kao transferi) prioriteti budžetskih korisnika uključuju:

Orjentisanje na one poslove kojima se jača prihodovna strana društva kao osnovni agregat za planiranje razvojnih, socijalnih i drugih društvenih potreba i obaveza,
Poduzimanje mjera i predlaganje cjelovitih rješenja radi osiguranja ambijenta za privredni rast društva, stabilnih i predvidivih uslova poslovanja,
Osiguranje i efikasnija naplata općinskih naknada,
Smanjenje neciljane javnu potrošnje u socijalnom sektoru,
Osiguranje rasta zaposlenosti i smanjenje siromaštva,
Unapređenje socijalne i zdravstvene zaštite pripadnika boračke populacije,
Povećanje broja stipendista kao i nagrađivanje posebno nadarenih učenika i studenata,
Unapređenje socijalne zaštite lica u stanju socijalne pomoći,
Nabavka neophodne opreme za općinske službe za njihovo nesmetano funkcionisanje,
Stvaranje efikasne administracije kroz reformu uprave,
Sufinansiranje budućih kapitalnih projekata doniranih Općini Maglaj,
Provođenje mjera zaštite životne sredine, a time unapređenje zdravlja ukupnog stanovništva na području općini Maglaj,
Proizvodnja zdrave hrane na definisanim i zaštićenim ekološkim područjima,

Stvaranje pozitivnog poslovnog ambijenta kroz privredne poticaje i javne pozive po konkretnim projektima u oblasti poljoprivrede,
Promocija domaćih proizvoda.

Uzimajući u obzir srednjoročnu razvojnu strategiju koja se zasniva na prioritizaciji raspodjele javnih resursa i ciljeve fiskalne politike kojima treba ograničiti visoke nivoe javne potrošnje, kao i ograničen rast raspoloživih prihoda, opredjeljenje Općinskog načelnika je da prioriteta budu, kako je i predložila Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva Općine Maglaj.

Broj: 01-14-11-1153/16
Maglaj, 27.06.2016. godine

Općinski načelnik,
Mehmed Mustabašić, prof.